

Návrat ke kořenům/ Back to the roots

BcA. Marie Nováková

Diplomová práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér Design oděvu

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Marie Nováková**
Osobní číslo: **K14331**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Design oděvu**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrat ke kořenům – oděvní kolekce**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, obrazová příloha, vlastní závěry v minimálním rozsahu 25 normostran.

Teoretická práce se bude zaměřovat na přírodní materiály a jejich barvení. Objevování starých technik a jejich experimentální použití.

2. Praktická část:

Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů v počtu 9 – 12 modelů.

Výtvarný experiment, poloha artwear a vysoké krejčoviny. Kolekce chápána jako návrat ke kořenům, se zachováním současného ducha doby.

Teoretická a technická příprava projektu, sběr potřebných informací dokumentace realizace dle zadaných parametrů: moodboard, storyboard, skici s naznačením siluety, celkový náhled kolekce, barevnost, popis materiálů, technické nákresy modelů, technické opisy, stříhové řešení, produkce EXIT – formou módní přehlídky. Práce musí být doplněná o dokumentační fotografie z procesu tvorby, módními fotografiemi, popřípadě krátkým promo-videem. Rozsah práce: cca 40 stran, formát A4. Odevzdejte v 2 stejnopisech v pevné vazbě (1 může být kroužková). Součástí předané písemné práce jsou i 2 vyhotovení na CD-ROM. Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení

---

300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

MAHESHWARI, Ramesh. Fungi: Experimental methods in biology. 2nd ed. Boca Raton: CRC Press, c2012, xix, 337 p. ISBN 9781439839034.

JONES, Terry (ed.), RUSHTON, Susie. (ed.) a James ANDERSON. Současní módní návrháři. Praha: Slovart, c2006, 191 s. Ikony. ISBN 80-720-9841-1.

LIPOVETSKY, Gilles. Říše pomíjivosti, Prostor, s.r.o., Praha 2010, ISBN: 978-80-7260-229-2.

TICHÝ, Lubomír a TICHÁ, Ivona. Barvy z rostlin: Ipovídání o přírodních barvivech a jejich využití. Dotisk 1. vyd. Brno: Rezekvítek, 1998, 62 s.

HALLETT, Clive a JOHNSTON, Amanda. Fabric for fashion: the complete guide : natural and man-made fibres. London: Laurence King Publishing, 2014, 272 s. ISBN 978-1-78067-334-9.

článek: BARÁK, Jan. Barvení vlny, stříží vlnářského typu a směsí. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1967, 276 s. Technická minima textilního průmyslu.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Art. Mária Štranecková, ArtD.**
Ateliér Design oděvu

Datum zadání diplomové práce: **3. října 2015**

Termín odevzdání diplomové práce: **16. května 2016**

Ve Zlíně dne 2. prosince 2015

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

MgA. Kristýna Petříčková
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně ..... 28. 4. 2016 .....

.....
MARIE NOVÁKOVÁ
.....
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchezečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce požítovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přiměřeně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Na základě myšlenky o samotném bytí v konfrontaci s dnešním módním průmyslem vznikla tato práce, která je svým způsobem kritikou současnosti. Tato kolekce obsahuje myšlenku celého přirozeného koloběhu od producentů, přes konzumenty až k reducentům. Jde zejména o zachycení momentu prchavosti v čase.

Harmonická skladba materiálů rostlinného a živočišného původu, v jejich čisté formě, mi dala volné pole působnosti. Vybrané materiály jsou antialergenní, jsou vhodnou alternativou pro alergiky. Navíc jsou ekologické, plně recyklovatelné a biologicky rozložitelné. Právě prvek postupného rozkladu se stal stěžejním motivem mé práce.

Klíčová slova: přírodní materiály, len, vlna, plstění, jídlo, plíseň, udržitelná móda

ABSTRACT

Abstrakt v anglickém jazyce

Based on the idea of being in itself in the face of today's fashion industry there was created this work, which is also kind of a critique of the present. This collection contains the entire idea of the natural cycle from producers over consumers decomposers. This is supposed to be the capture of moment of transience in time.

The harmonious composition of materials of vegetal and animal origin, in their pure form, gave me a free rein. Selected materials are hypoallergenic and are very good alternative for allergic persons. Moreover, they are environmentally friendly, fully recyclable and biodegradable. And this exact element of the progressive degradation has become a key theme of this work.

Keywords: Natural materials, Linen, Wool, Felt, Food, Mildew, Sustainable fashion

PODĚKOVÁNÍ

Za odborné vedení, konzultace v průběhu tvorby kolekce a upřímné názory děkuji především vedoucí této diplomové práce Mgr.Art Márii Štranekové, Art.D.

Zvláštní poděkování patří také mé rodině, přátelům a spolužákům za podporu a pomoc během mého magisterského studia.

Děkuji

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto:

“Jednoduchost je nejvyšší sofistikovanost.“

Leonardo da Vinci

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ODĚV, MÓDA, MARKETING	12
2 JÍDLO A TĚLO.....	14
2.1.1 HLAD.....	14
2.1.2 STRAVA A ESTETICKÝ IDEÁL	15
2.1.3 JÍDLO A REKLAMA	17
2.1.4 PLÍTVÁNÍ JÍDLEM	19
3 PLÍSEŇ A POTRAVINY	21
3.1 DŮVODY VZNIKU	22
3.2 PLÍSEŇ V UMĚNÍ.....	23
3.3 FAST FASHION	25
3.3.1 ŠPINAVÉ PRÁDLO.....	28
3.3.2 RECYKLACE ODĚVŮ	29
3.4 SLOW FASHION	30
3.5 SUSTAINABLE FASHION	31
4 MATERIÁLY	34
4.1 ROSTLINNÉ LNĚNÉ VLÁKNO	35
4.2 ŽIVOČIŠNÉ VLNĚNÉ VLÁKNO	39
4.2.1 TECHNIKA PLSTĚNÍ SUCHOU JEHLOU.....	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	47
5 NÁVRAT KE KOŘENŮM.....	48
5.1 POUŽITÉ MATERIÁLY	48
5.2 BAREVNÁ KONCEPCE.....	49
III PROJEKTOVÁ ČÁST	62
6 MOODBOARD.....	63
7 SKICY	64
8 FOTODOKUMENTACE	65
9 ZÁVĚR.....	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	77
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	79
SEZNAM OBRÁZKŮ	80
SEZNAM PŘÍLOH.....	82

ÚVOD

Hledání materiálů, technik, spojitostí mezi krásou módy a osobním životě je pro mne velmi důležité. Naleznout sebe sama a zároveň toto poznání reflektovat v tvorbě je nezbytně nutné. Právě námi zvolené postoje utvářejí náš jedinečný charakter, který se následně zrcadlí v originálních myšlenkách každého tvůrce.

Už dlouhou dobu si kladu spoustu otázek: Kdo jsem? Odkud pocházím? Kam směřuji? Tyto otázky podle mne nejlépe vystihují tematiku, které jsem se rozhodla věnovat. Návrat ke kořenům, k počátkům existence, návrat do mé rodné vesnice se všemi jejími lidovými zvyky a tradicemi, návrat k přírodě a jejímu bohatství. Pozastavuji se nad hodnotou času stráveného prací a následným zhodnocením úsilí, nad nedoceneností řemesla v kontrastu s odhodláním v práci pokračovat i přes všechna úskalí moderní doby.

Masová nadprodukce je aktuálně velmi citlivým místem v módním organismu. Proto jako východisko vidím tvořit v duchu udržitelnosti. Přece jen je to nový způsob jak se vyrovnat se současnou konzumní společností produkující tuny odpadu. Právě móda v tomto cyklu tvoří velké procento. Proto jsem velmi kritická k další produkci a snažím se tak alespoň tvořit s ohledem na to, co se s oděvem stane, až přestane být pro nositele atraktivním.

Tato práce kultivovaně demonstruje příběh jídla. Zpočátku je čerstvé a šťavnaté, lákavé. S plynutím času však postupně plesniví, až se na samotném konci znovu spojí s půdou. Proces, na který by měl módní průmysl pamatovat s ohledem na životní prostředí. Ztvárněním plísňe na oděvu poukazuji, že ačkoliv je něco na první pohled krásné, měli bychom být schopni číst mezi řádky a uvědomit si, že realita může být krutá, odpudivá, dokonce morbidní.

Plíseň můžeme považovat za symbol odpornosti a nechuti, ale také za symbol koloběhu života, který je jedinečný a krásný. Něco, co vizuálně působí tak, že brzy nebude, co se rozloží a vlastně nikam nevede, ale z popela znovu povstane.

Tato práce je prostředkem pro sebevyjádření, osvobození a projevem našeho kulturního bohatství. Díky tomu jsem si uvědomila, že problematika módy ve mně probouzí více otázek. Velkým inspiračním zdrojem pro mou tvorbu jsou i mnozí módní návrháři. Po konceptuální stránce jsou to nepochybně Hussein Chalayan a Martin Margiela, kteří s podobně zaměřenými tématy dříve pracovali.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ODĚV, MÓDA, MARKETING

Dochované fragmenty odhalují podoby oděvu a jeho funkce. Na prapočátku byl pouze funkční záležitost bez estetického záměru a z historického hlediska ho vnímáme jako základní projev kultury národa. Dokladem jsou co nejefektivněji využití materiály. Obdélníkové nebo čtvercové střihy, dokládají jeho praktický aspekt. Pozitivem je i téměř nulový odpadový materiál. Každý dílek měl svou úlohu a opodstatnění. Oděv chránil svého nositele před chladem i jinými vlivy počasí. S postupnou hierarchizací společnosti se pak stával symbolem postavení jedince. V současnosti je móda pro jednotlivce identitou, více než samotný oděv, je to způsob života. Je prostředkem k sebevyjádření nebo slouží k zařazení se ke konkrétní skupině.

Kdy se z pouhého oděvu stala móda, jak ji známe dnes? *„Móda v odívání pravděpodobně existovala vždy, protože vždy byli lidé, kteří se chtěli elegantně oblékat. Ovšem móda, jako oblast podnikání má svůj počátek v Paříži 70. let 17. století. Tam leží zárodky dnešního módního průmyslu, protože tam vznikl prvek, který dodnes představuje jeho základní schéma pravidelně se střídajících trendů v oblékání.“*¹ O módě můžeme tedy hovořit od okamžiku, kdy společnost objevila marnivost a oděv tak nabyl hodnotu estetickou.

„Projevuje se zcela objektivně: zpozorněním, zaujetím, kontemplací nebo dokonce určitým strnutím, zastavením dechu atd.“² Takto zní definice hlubokého estetického zážitku podle Etienna Souriause. Móda je médium pro vyvolání lidské touhy a potřeby vidět krásno, chtít krásno a nechat se jím zcela pohltit.

Začátek módního marketingu zaznamenáváme v 19. století a je spojen s Angličanem Charlesem Frederickem Worthem. Tento muž stojí za zrodem pařížské Haute couture. Jeho geniálním nápadem bylo historicky první našívání štítků s adresou na rubovou stranu jeho modelů. Šaty již nebyly anonymním dílem od neznámého krejčího.

Podle české historičky Jany Máchalové: *„Móda vyšla z módy.“*³ Má pravdu? Domnívám se, že záleží na tom, jak ji definujeme. Jestliže je pro módu charakteristické,

---

¹ KUBÁTOVÁ, Helena. Sociologie životního způsobu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. Sociologie. ISBN 978-80-247-2456-0. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/201003/contents/nkc20092027394_1.pdf

² SOURIAU, Étienne. Encyklopedie estetiky. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 808560518X.

³ MACHALOVÁ, Jana. Módou posedlí. Břeclav: Moraviapress a. s., 2002, 117-118 s. ISBN: 80-86181-47-2.

že se opětovně navracejí jednotlivé módní styly, pak současná móda skutečně vyšla z módy.

Rychlé střídání „trendů“⁴ je pro současnou moderní společnost typické, zároveň však velmi vyčerpávající. Móda svou rychlostí vyčerpává své vlastní zásoby a tak se objevují současné tendence k eklekticismu. Spojování různých stylů, různorodých materiálů i oděvních součástí z různých období historie je jakousi odpovědí na nastalou situaci. Kolekce módních designerů ovlivňovaných až donedávna trendsettingovými kanceláři tak najednou přestávají počítat s diktátem trendů. Snaží se spíše o vytvoření celkového stylu pro konkrétní typy osobností. Tímto nám zcela odpadá sezónnost, na kterou jsme byli zvyklí desítky let. Trendy tak zůstávají pouze ve výkladních skříních módních řetězců, tzv. fast fashion.

---

⁴ Trend (angl.) znamená směřování, tendenci spíše dlouhodobého procesu změny. Užívá se v běžné řeči i ve vědách o současně probíhajících a těžko předvídatelných změnách, zejména v hospodářské a kulturní oblasti.

2 JÍDLO A TĚLO

Mezi základní fyziologické potřeby lidského organismu s nejvyšší prioritou patří potřeba dýchat a nutnost vody. Bez vzduchu a vody by nebyl na planetě Zemi život. Vzduch a vodu potřebují všechny živé organismy (bakterie, rostliny, zvířata, člověk). Dalšími nezbytnými nutnostmi jsou přijímání potravy a ochrana těla před klimatickými změnami. Tyto potřeby a nutnosti se ovlivňují a rozvíjí navzájem a všechno má historický kontext a prolíná se do současných témat.

2.1.1 HLAD

Po většinu lidských dějin měli lidé hlad, nebo alespoň trpěli nedostatkem potravy, a proto měly z hladu strach. Symbolem dostatku byl hlad. V tom je zakódovaná základní touha po tuku, estetickém ideálu tloušťky.⁵ S touto symbolikou se setkáváme i v dějinách umění. Vyobrazení ženy kyprých tvarů je znamením hojnosti a prosperity. Hubenými lidmi bylo opovrhováno. Podle svého vzhledu si zjevně nemohli dopřát radosti marnivého života v blahobytu. Uplynulo pár set let a vše je jinak. Vitální vzhled je dnes společenskou normou. Aktivní život se stal posedlostí moderní společnosti. Kyprými tvary je opovrhováno.

Přibližně ve stejné době jako se oděv stal módou, se vaření stalo uměním. Začalo to roku 1651 vydáním první kuchařské knihy, jež měla splňovat veškerá kritéria nároků kladených na kuchařky. V průběhu věků se příliš nezměnilo a tak jsou tyto nároky víceméně stejné i dnes. Název knihy zněl Francouzský kuchař.

Francouzská kuchyně byla popisována slovy pro jídlo atypickými: delikátní, elegantní, rafinovaná, vybraná, kultivovaná.⁶

Vytvořila tak dojem výjimečného zážitku smyslového i estetického.

---

⁵ KUBÁTOVÁ, Helena. Sociologie životního způsobu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. Sociologie. ISBN 978-80-247-2456-0. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/201003/contents/nkc20092027394_1.pdf

⁶ KUBÁTOVÁ, Helena. Sociologie životního způsobu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. Sociologie. ISBN 978-80-247-2456-0. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/201003/contents/nkc20092027394_1.pdf

2.1.2 STRAVA A ESTETICKÝ IDEÁL

Estetický ideál krásy první poloviny 20. století v Evropě se téměř shoduje s tradičním. Na plakátech vidáme ženy především plnějších kyprých tvarů, s typicky ženskou siluetou přesýpacích hodin. Nádra a boky zkrátka musí být výrazné. Oděv se tak přizpůsobuje a pomáhá k dotvoření této siluety. Snad kromě 20. let kdy byla estetickým ideálem chlapecká postava. Ženám v období secese byl k formování postavy nápomocný korzet, ve 30. letech rafinované dekoltáže a prodloužené délky šatů, léta 40. a 50. jsou typická svým útlým pasem posunutým lehce nahoru, čili opět zeštíhluje pas a zdůrazňuje poprsí a boky.

Je až k nevíře jaký vztah k jídlu a jeho konzumaci měla společnost v letech 50. Místo ženy bylo v kuchyni u plotny. Zaměstnáním a celodenní náplní každé správné hospodyňky bylo vyvařovat manželovi a udržovat jeho domácí prostor téměř sterilně čistý. Velký vliv na postavení ženy ve společnosti měla reklama. Patriarchálnímu systému samozřejmě vyhovovalo ráno vstát a mít na stole téměř královskou hostinu, nachystanou svačinku, případně oběd s sebou do práce a večer se vrátit opět k hodokvasně prostřenému stolu. Žena si však radovánky stolování příliš neužívala. Musela si hlídat svůj dokonalý vzhled, aby byla reprezentativní partnerkou svého milého. Bizarnost tohoto období je dokonale vylíčena v Burtonově Stříhorukém Edwardovi, nebo ve slavné filmové adaptaci románu Stepfordské paničky.

Právě v tomto období byly položeny základy konzumerismu. Reklamní sdělení cílí výhradně na ženy v domácnosti. Nabízejí jim nejrůznější zlepšováky pro domácnost s cílem upevnit zažitý genderový stereotyp.

Obr. 1 - Žena hospodyňka

V posledních třech desetiletích je estetický ideál krásy dotlačen k extrému. V kulturní rovině se vztah k jídlu zcela obrátil. Strach z hladu nahradily obavy z přemíry jídla.⁷ Nový přístup ke stravování a tělu má za následek drastické diety, které jsou nám denně vnucovány samozvanými výživovými poradci, lifestyleovými časopisy a nejrůznějšími návody jak v deseti dnech zhubnout deset kilo. Bude přece léto a je přeci společensky nepřijatelné vystavovat na odiv kypré tvary v plavkách. Přesně takto je nám to servírováno médii. Důsledkem je nespokojenost a nízké sebevědomí dospívajících i zralých žen. Musíme dodržovat mustr na krásu.

Štíhlost dospěla v 90. letech k pokroucenému pohledu na ženskost. S nástupem heroin chic a topmodelkou Kate Moss nastoupila éra kostnatých dívek zanedbaného vzhledu. Zplhlé nebo mastné vlasy, asymetrické tváře, bledá pleť a celkový vizuál „feťácky“ zaplnil strany časopisů. Mola se zaplnila modelkami, jejichž těla hraničila

---

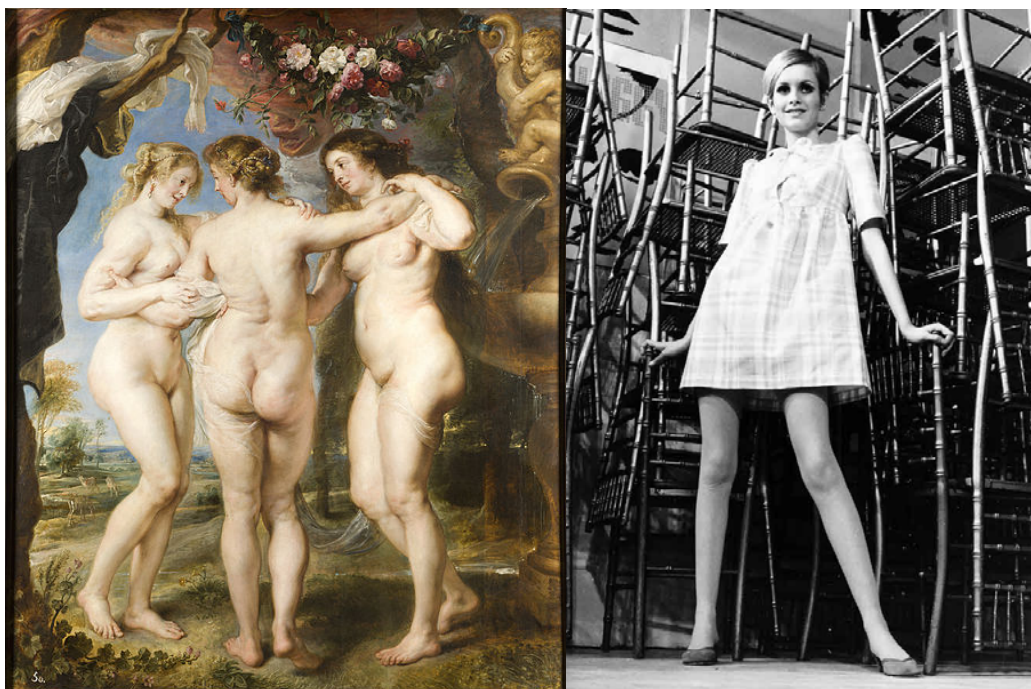
⁷ KUBÁTOVÁ, Helena. Sociologie životního způsobu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. Sociologie. ISBN 978-80-247-2456-0. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/201003/contents/nkc20092027394_1.pdf

s anorexií a poruchy příjmu potravy se staly ožehavým tématem společnosti. Snad i proto si společnost konečně začala uvědomovat vážnost situace a dotlačila tak módní průmysl k převratu. Ideálem krásy dnešní doby je konečně vyrovnaná sebevědomá žena libovolného tvaru. „Skutečné ženy“ žijí život naplno a nemají čas na povrchnost.

V dnešní době tak proti sobě v kontrastu stojí „healthy food“ - zdravý životní styl a doznívající trend venezuelských krás modelovaných plastickou chirurgií.

Spolu s problematikou genderové identity a touze po rovnosti pohlaví je dnes ve společnosti stále dominantnější genderová neutralnost, androgynnost.

Obr. 2 - Porovnání tělesného ideálu

2.1.3 JÍDLO A REKLAMA

Za zmínku rozhodně stojí Jamie Oliver, známý anglický kulinářský expert, který vyhrál soud s americkým fastfoodovým řetězcem McDonalds. Spor vznikl kvůli kvalitě jejich jídla. Jamie Oliver otevřel Pandořinu skříňku a přiblížil společnosti z čeho oblíbený fastfood vyrábí maso na hamburgery a nuggety. Není divu, že se McDonalds bránil přiznání, že jejich maso vlastně plnohodnotným masem není. Obarvený hovězí tuk, očištěný v hydroxidu amonném, který pro lidské tělo není vůbec zdravý, může být dokonce

pro lidský organismus velmi nebezpečný. Jeho boj nebyl marný a domnívám se, že bude nadále pokračovat. Jamieho vítězství, doufejme, bude mít pozitivní dopad na kontrolu kvality potravin fastfoodových řetězců a donutí společnost si více všimnout, co jí a z jakých surovin je to vyrobeno.

Nejúčinnějším nástrojem reklamy je vytváření potřeb a mystifikace. Ať už se jedná o prací prášky či jídlo, nabízí nám produkty idealizované, zkrášlené a ve výsledku zcela odlišné od skutečnosti. Zmiňovaný řetězec McDonalds například natáčí videa, jak se připravují jejich pokrmy. Pravděpodobně především proto, aby utichly spekulace. Jde ovšem jen o další velmi dobře promyšlený strategický manévr. Realita je taková, že videa vznikají při přípravě produktů pro focení, je tedy cílem dosáhnout co nejestetičtějšího výsledku. Několikahodinová příprava jídla a následná postprodukční úprava však není totéž jako dostat svůj burger během třiminutové návštěvy restaurace.

Obr. 3 – Jak nás balamutí reklamou

Díky těmto trikům vypadá jídlo jednoduše hezčí. Kdyby řetězec zveřejnil reálné fotografie či kamerový záznam z kuchyní svých restaurací výsledkem by nepochybně byl citelný pokles prodeje, který by síť mohl doslova zlikvidovat.

2.1.4 PLÝTVÁNÍ JÍDLEM

Supermarkety v Česku ročně vyhodí přibližně deset tisíc tun potravin. Tomuto plýtvání má zabránit novela potravinářského zákona, která zmenší objem vyhazování jídla v obchodních řetězcích. Od roku 2018 budou muset všechny prodejny potravin nad 400 metrů čtverečních neprodané jídlo před zničením nebo odvozem na skládku nabídnout charitě. Jídlo se tak má dostat ke klientům sociálních služeb.⁸ Obdobný zákon funguje od letošního roku již ve Francii.

Supermarkety si při odebírání zboží na pulty vybírají jen ty potraviny, které jsou vizuálně přitažlivé, mají standardizované rozměry a zakřivení. Potlučené či jinak esteticky znehodnocené zboží neodebírají, jelikož se neprodá. Je nepodstatné, že tyto kosmetické vady na kráse nijak neovlivňují kvalitu či nezávadnost jednotlivých potravin. Zemědělci tuto část nesklízí, protože vědí, že by je řetězce nekoupily. Čeští zemědělci jsou tedy nuceni vyhazovat tuny zeleniny nebo ji rovnou zaorávat, protože nesplňuje normy obchodních řetězců, protože se zahnuté okurky hůř skládají do přepravek. Na tento problém upozorňuje skupina Zachraň jídlo. *„Poukazují na sociální, ekonomické a environmentální dopady plýtvání potravinami a rozšiřují toto povědomí mezi širokou veřejnost. Jejich vizí je společnost, která nakládá s jídlem odpovědně.“*⁹ Na svědomí to má současný trend vizuálního prožitku z jídla. Instagramové účty přehlacené naaranžovanými pokrmy se staly mantrou současné generace mladých.

Na tento problém upozornil happening s názvem Křivá polévka, který se uskutečnil v září minulého roku. U Národního divadla se rozdalo kolem dvou tisíc porcí polévky uvařené z jinak neprodejné zeleniny.

V současné době se stává velmi oblíbeným tzv. dumpsterdiving. Jeho počátky sahají k roku 1980. Je to v podstatě radikální antikonzumní etika, politická a ekologická filosofie. Příznivci tohoto stylu stravování se označují jako fregani. Žijí alternativním způsobem života, založeném na minimální spoluúčasti na systému konvenční ekonomie a na minimální spotřebě zdrojů.

---

⁸ <http://archiv.ihned.cz/c1-65256640-obchody-prestanou-vyhazovat-jidlo>

⁹ <http://zachranjidlo.cz/nas-tym/>

V doslovném českém překladu by dumpsterdiving znamenal potápění se do kontejneru. Vyhledávají supermarkety s neuzamčenými kontejnery a loví z nich vyhozené potraviny, které obchody nemohou prodat kvůli natrženému obalu, promáčklé plechovce, nebo neestetickému vzhledu, který ovšem kvalitu potraviny nijak výrazně nesnižuje.

Freegani dumpster nepraktikují z důvodu chudoby, nýbrž z politického a ekologického přesvědčení. Často je například o studenty vysokých škol, kteří tímto šetří svůj měsíční rozpočet.

3 PLÍSEŇ A POTRAVINY

Plísně jsou mikroorganismy řadící se mezi houby. Název plísně byl zaveden v 19. století botanikem J. S. Preslem. Jde o český ekvivalent anglického slova moulds či německého die Schimmelpilze. Stal se zažitým českým názvem pro vláknité mikroskopické houby.¹⁰

Plísně jsou spolu s bakteriemi nesmírně důležité pro rozklad organismů. Přirovnáme je k úklidové službě. Na Zemi odumírá velké množství organické hmoty, která se hromadí na zemském povrchu. Úklidová četa plísni je rozkládá a zajišťuje tak spolu s ostatními organismy přirozený koloběh látek v přírodě. Primární funkce plísni je tedy až na konci potravinového řetězce. Člověk dokáže využívat plísně i ke svému prospěchu, např. při výrobě léků i v potravinářském průmyslu. Vše pozitivní má ale svá negativa. Jejich nárůst je pro člověka zdravotně závadný a nebezpečný.

Současnou situaci reflektuje Dr. Carolyn Dean, která po absolvování lékařské univerzity studovala kvasinky a jejich problematiku, poté se začala věnovat naturopatii. „Začalo mi být zřejmé, jak lidé užívající antibiotika likvidují ve svém těle dobré i špatné bakterie a vytváří si v sobě pohostinné prostředí pro přemnožení plísni a kvasinek. Z nějakého důvodu ale medicína tento projev ignoruje“.¹¹ Napsala již přes třicet knih a je považována za lékařku budoucnosti.

Někteří lidé se i navzdory všemu domnívají, že plíseň je vždy jen plíseň a zastávají názor, že plesnivé věci jsou škodlivé. Samotná hrozba plísně nespočívá v jejím objevení, ale v látkách, které vznikají jako následek jejich látkové přeměny, tzv. mykotoxin. Ty jsou životu nebezpečné a jedovaté. Některé plísně však lidskému zdraví neškodí. Jedná se o nešlechtěné, kultivované plísně, určené pro vědecké, potravinářské nebo lékařské využití. Jedním takovým je penicilin.

---

¹⁰ <http://www.zdrav.cz/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=2064>

¹¹ <http://www.uspesna-lecba.cz/co-se-vas-tyka/plisne-kvasinky-a-chronicky-zanet/>

3.1 DŮVODY VZNIKU

Plíseň jako ukázka jediného správného, co bují životem.

Mohlo by se zdát, že plíseň a móda se k sobě příliš nehodí. Po hlubší úvaze možná názor změníte. Paralela mezi přístupem k módě a jídlu existuje. Pátráme po původu našeho oblečení stejně, jako se zabýváme tím, co jíme. A my chceme udržitelné oblečení s pozitivními vlivy na zdraví člověka stejně, jako chceme jíst kvalitní zdravé potraviny.

Vliv reklamy ale dokáže být silný, proto je třeba kompenzovat ho i jinými zdroji informací. Pozitivní je, že už i umělci začínají reagovat na problematiku stravovacích návyků moderní společnosti.

Happy meal je projekt americké umělkyně **Sally Davis**, která po celé tři měsíce dokumentovala jídlo koupené v nejbližším fastfoodu v jejím okolí. Během tohoto období nabídla několikrát jídlo svým dvěma psům, ale ti nejevili žádný zájem. Jídlo na kuchyňské lince po třech měsících vypadalo téměř stejně jako při jeho zakoupení. Hranolky jen trochu okoraly a „maso“ ztvrdlo na kámen zavánějící plastem. Neobjevila se však žádná plíseň ani jiná zásadní deformace.

Obr. 4 – Projekt Sally Davis Happy meal project

3.2 PLÍSEŇ V UMĚNÍ

Využití plísně jako inspirace v umění není tak častým prvkem, není ovšem ani opomíjenou záležitostí. Vybírám tedy ze všech uměleckých disciplín ty nejzajímavější projekty, které s tímto tématem pracují. Práce jsou zastoupeny v zahraničním i českém umění.

Vendula Chalánková patří mezi nejvýznamnější české výtvarnice se sklony k cynismu. Je absolventkou ateliéru na Fakultě výtvarných umění v Brně. V současnosti se zabývá vlastní autorskou tvorbou a její práce jsou zastoupeny jak v pražských galeriích, tak i v soukromých sbírkách. Pod značkou Zvrhlý vkus vytváří z papíru vystříhované komiksy, placky a brože. Za zmínku rozhodně stojí její pojetí spoluautorské výstavy, která nesla název Houby v Brně, v roce 2012.

Obr. 5 – Vendula Chalánková Houby v Brně

„Původním záměrem bylo koncipovat malbu jako drobnou intervenci do rohu přímo na zeď. Záměr byl bohužel v památkově chráněné budově nerealizovatelný. Rekonstrukce plísně v rohu II. a III. zcela vyjadřují autorčin důvtipný, trefný a zvrhlý vkus.“

Obr. 6 – Michel Blazy Fontaine de Mouse

Michel Blazy je francouzský umělec pocházející z Maroka. Ke svým sochám přistupuje téměř filosoficky. Zabývá se základními fyzikálními aspekty naší existence, jako jsou čas, prostor a tělo. Blazy pracuje s materiály, u kterých lze řídit jejich transformaci, může sledovat mikro události, které mění strukturu – klíčení, vysušení, poškození povrchu, hnilobu a plíseň.¹² S oblibou používá materiály, které se rozkládají zubem času a dají se najít běžně doma. Jeho velmi známý projekt proběhl v Paříži v cisterciáckém klášteře, kdy z lešení pomyslně vyvěraly široké pruhy pěny, které se vlastní vahou vlnily a stáčely, až nakonec spadly. Jeho cílem bylo pěnu na místě zachovat do doby, kdy se prostor zaplní závanem hniloby.

S plísní pracuje též módní designerka Ninela Ivanova. Nechala se inspirovat dokumentem Dmitry Vassilieva o lidech a houbách. Tvrdí, že lidé a houby jsou si velice podobní. Stejně jakou houby dýcháme kyslík a vylučujeme karbon dioxid. Podobná je také nezbytná nutnost potravy pro přežití.

---

¹² <http://www.designmagazin.cz/umeni/41352-michel-blazy-naplnil-penou-kostel-v-centru-parize.html>

Autorka pěstovala plíseň v petriho miskách a následně ji přenášela na oděvy vyrobené hedvábí a šifonů pokrytých silikonem. Tímto svým počinem Ivona pokládá otázku současnému stavu módy: „Pokud je náš oděv živý a schopný transformace, opravdu potřebujeme neustále nakupovat sezónní trendy kusy?“

Obr. 7 – Ninela Ivanova

3.3 FAST FASHION

Pro Fast fashion je prioritní dostat modely z přehlídek prezentovaných na světových týdnech módy v co nejkratším časovém intervale přímo do prodejen. Koncem devadesátých let s postupující globalizací nabrala „rychlá móda“ na síle.

Důkazem je **Amancio Ortega**, považovaný za krále fast fashion. Největší světový konglomerát, Zara, je jeho dokonalým ztělesněním. Je to obchodník a jeho priority určuje zisk. Podle časopisu Forbes se stal druhým nejbohatším mužem na zemi (na prvním místě je zakladatel Microsoftu Bill Gates).

Zásadní faktor v modelu fast fashion je cena. Musí být co nejnižší, aby si častější nakupování mohlo dovolit co nejvíce lidí. Nekvalitní látky, levná pracovní síla a ubohá konstrukce oděvu umožňují držet ceny extrémně nízko. Tzv. „rychlé produkty“ fast

fashion by v praxi neměly vydržet déle než jednu sezónu a to nás má dále nutit ke koupi jejich nového produktu. Důležité je si uvědomit, že k vývoji oblečení vyšší kvality a designu je zapotřebí velké množství času. Jaký má tento fenomén dopad na tvorbu lokálních návrhářů? Zabíjí malý módní průmysl a návrháře, kteří si nemohou dovolit jít s cenou dolů.

Řetězce jsou vybaveny novými technologiemi a informačními systémy, které jim umožňují sledování prodeje, na základě toho jsou schopni produkovat i doplňovat kolekce a ty nejprodávanější typy do obchodů po celém světě. To, co dříve trvalo půl roku, než se nová kolekce dostala z výroby na pulty obchodů, je dnes v trvání extrémně krátké doby a to pouhé tři týdny. Tyto firmy cílí na masu mainstreamových spotřebitelů.

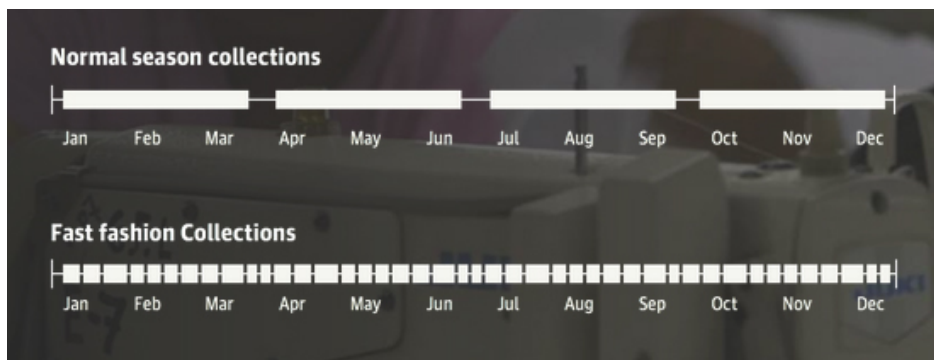
Málokdo však ví, že textilní průmysl zastává na žebříčku nejšpinavějších průmyslů světa „úctyhodnou“ druhou příčku a s přehledem poráží kupříkladu těžební průmysl, hutnictví nebo strojírenství. Má na svědomí problémy moderního otroctví, znečišťování ovzduší, rozšiřování pouští a dalších problémů. Jedno z nejzásadnějších témat je úbytek pitné vody. S rozvojem průmyslu a urbanizací se podstatně mění životní prostředí člověka. Na jedné straně se spotřebovávají suroviny, jejichž zásoby nejsou nevyčerpatelné, na druhé straně se do koloběhu látek dostávají škodliviny.

„Současný výzkum boří mýtus, že když si vybereme oděvy pocházející z Evropy, máme jistotu, že při výrobě byly zachovány důstojné pracovní podmínky. Oděvní společnosti musí podniknout jasné kroky ke změnám v jejich dodavatelských řetězcích, aby všichni, kdo pro ně vyrábějí, dostávali důstojnou mzdu, nehledě na místo, kde žijí,”¹³ Tím, že si v obchodě koupíme raději oblečení ušité například v Portugalsku, ovšem situaci nezachráníme. Je to na oděvních společnostech, doplňuje Petr Mareš, z neziskové organizace NaZemi, která se problematice pracovních podmínek v oděvním průmyslu dlouhodobě věnuje.

---

¹³ <http://www.nazemi.cz/cs/pracujici-v-odevnim-prumyslu-vychodni-evropy-si-vydelaji-mene-nez-v-cine-0>

Podobný závazek si dala i EU. Její strategický plán Europe 2020 má pět hlavních cílů a jedním z nich je zredukovat chudobu tím, že se nejméně dvaceti milionům lidí zvýší mzdy. Pracovníci textilního průmyslu patří mezi ty, kterých se to týká, a je tedy možné, že za šest let budeme moci v řetězcích nakupovat s o něco čistším svědomím. Zatím je na každém z nás, aby zapátral raději po lokálních výrobcích.¹⁴

Obr. 8 – Srovnání normální a zrychlené produkce

Odezvou na problémy spojené s fast fashion je „*Fashion Revolution - mezinárodní kampaň za lepší módní průmysl.*“¹⁵ Vznikla na základě výročí tragédie v Rana Plaza v Bangladéši, která se stala 24. dubna 2013. Tehdy se zřítila tovární hala a zahynulo více jak tisíc lidí a mnoho dalších jich bylo zraněno. Je to považováno za nejsmrtonosnější nehodu v historii textilního průmyslu. Zároveň je považována za významný mezník v historii módy, který změnil vnímání módy širší společností.

---

¹⁴http://ona.idnes.cz/svadleny-chudoba-evropa-0wj-/modni-trendy.aspx?c=A140825_152501_modni-trendy_brv

¹⁵ <http://fashionrevolution.org/country/czech-republic/>

Obr. 9 – Projekt Who made my clothes

Hashtag #whomademyclothes slouží k tomu, abychom se zeptali oděvních značek, kdo pro nás oblečení šije, jelikož většina řetězců odmítá uvolnit jakékoliv informace. Tudíž se nemají čím chlubit. Kampaň doufá, že zákazníci budou pečlivěji zkoumat, odkud se jejich oblečení vzalo, kdo ho ušil a za jakých podmínek. Chtějí docílit toho, že značky převzou odpovědnost.

3.3.1 ŠPINAVÉ PRÁDLO

Ovšem je tu další problém, o kterém se zatím tolik nemluví. Štítky oděvů nepodávají žádné informace o chemikáliích používaných při samotném pěstování či následném zpracovávání textilních vláken, jejich barvení a jiných úpravách. Tato chemie může způsobovat nejen kožní problémy, ale také se vyplavuje v cyklu praní a znečišťuje tak opět naše životní prostředí, daleko od samotné výroby.

Špinavé prádlo, akce Greenpeace, ukazuje, jaké toxické látky se z naší pračky dostávají do koloběhu vod. Zbytky nebezpečných chemikálií nonylfenoethoxylátů, používaných v textilním průmyslu zůstávají v oděvech, jež prodávají největší mezinárodní značky. Vypráním se z nich uvolňují jedovaté chemikálie, které se následně dostávají do

řek, jezer a moří, kde se mění na nonylfenol (NP) – ještě jedovatější látku.¹⁶ Následky mohou při dlouhodobém vystavení vést k narušení správné funkce hormonů.

Obr. 10 – Odložené secondhandové oblečení

3.3.2 RECYKLACE ODĚVŮ

Strategie zavádění recyklace starších oděvů, může vypadat také jako povedený marketingový tah. Účelem je totiž přimět zákazníka, aby si znovu nakoupil nové oblečení a opět právě oblečení na jednu sezonu. Značky nabádají své zákazníky, aby jim přinášeli staré oblečení, ze kterého se vyrábí nové. Ovšem o ničení a vyhazování neprodaného zboží, už nikdo nemluví. Informace o tomto jednání unikly díky chybám na pobočkách. Jaké procento textilu se ve skutečnosti recykluje? Jaké množství se vyhodí. Otázkou je, proč neprodané zboží nedarují potřebným? Ovšem, že by mohly, ale oblékání lidí z nižších

---

¹⁶<http://www.greenpeace.org/czech/Global/czech/P3/publikace/spinavepradlo/Dirty%20Laundry%203%20CZ.pdf>

sociálních vrstev by společnosti nepřipadalo příliš přitažlivé. Snížila by se tím image značky a její „*marketingový positioning*“.¹⁷ Pochopitelně by se to projevilo na zisku.

3.4 SLOW FASHION

V překladu znamená „pomalá móda“, tento termín je zmiňován společně s hnutím slow food, které v roce 1986 založil italský novinář Carlo Petrini manifestem proti otevření restaurace McDonald v Piazza di Spagna v Římě. Základem této teorie je důraz na tradiční receptury s ohledem na konkrétní region a lokální suroviny. Idea zpomalení následně ovlivnila i jiná odvětví a kulturní sféry, včetně módy. Důležité je zpomalení životního tempa.

Vystihující frází pro slow fashion je „kvalita nad kvantitu“. Do slow fashion se řadí takové značky a návrháři, kteří si zakládají na perfektní kvalitě materiálů a precizním způsobu výroby, neupřednostňují rychlost produkce. Slow fashion klade velký důraz na řemeslo, kvalitu a tradici. Primární je dlouhá životnost produktu. Stěžejní ideou je udržitelná, ekologická a etická výroba.

Zpočátku měl pojem zahrnovat pouze tradiční ruční práci, ale časem se jeho interpretace rozšířila a podporuje řemeslnou výrobu, malé podniky, fair trade a lokální produkci. Je to reakce na rychlou módu a její principy.

Recycle with love, projekt, jehož hlavním mottem je “Recycle with style, wear with love”, vzniká v rukou česko-slovenského páru žijícího v Praze. Pokud si budete každý rok kupovat špatně vyrobený svetr po celý život, pozná to jak vaše peněženka, tak životní prostředí.¹⁸ Tvrdí zakladatelé projektu. Dávají tím oděvu druhou šanci na život. Přetváří použité a nechtěné oděvy na zajímavé a originální kusy, které rozhodně nenajdete někde v butiku. Tento projekt pro mne představuje smysluplnou myšlenku a jsem hrdá, že vzniká v českém prostředí.

---

¹⁷ Je metoda, za pomoci které docílíme proniknutí produktu do podvědomí cílových zákazníků. Společnosti se proto snaží své produkty v myslích potenciálních zákazníků odlišit, aby v co největší míře vynikal v konkurenčním prostředí. Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Positioning>

¹⁸ <http://martinfryc.eu/galerie/recycle-with-love/>

Secondhandy - někteří je milují a s pocitem blahase přehrabují v množství levných oděvů, dokud nenajdou znamenitý úlovek. Jiní lidé k nim mají odpor a nikdy by do nich nevešli. Představa, že věci nosil někdo cizí, je pro ně neskutečně děsivá. Snad proto, že dříve se nákupy v secondhandu spojovali především se sociálně slabšími, kteří si nemohli dovolit nové produkty.

3.5 SUSTAINABLE FASHION

*„Udržitelná móda, přecházející od kvantity ke kvalitě, snižuje tlak času. To umožňuje dodavatelům plánovat objednávky, předpovídat počty potřebných pracovníků a investovat v dlouhodobém horizontu.“*¹⁹ Takto se vyjádřila Kate Fletcher, obhájkyňe udržitelné módy, ve své knize.

Důležité je, aby návrháři rozuměli důsledkům tvorby oděvů, jejichž výroba vyžaduje množství půdy k pěstování plodin, vodu a energii. Kromě toho by měl návrhář také informovat zákazníky, jak mohou při údržbě výrobku šetřit vodou a energií.²⁰

Dějiny se nás již několikrát pokusily naučit, že síla jednotlivce, může změnit svět – k horšímu i k lepšímu. I my můžeme pomoci vrátit přírodě její zdraví a krásu. Pamatujme, že příroda se bez nás obejde, ale my bez ní nikoli.

Pro mne je aktuálně silnou osobností, která se zabývá udržitelnou módou **Kamila Boudová**. V této oblasti působí jako odborná poradkyně a má dokonalý přehled, jaké značky a designéři přistupují k módní tvorbě eticky a ekologicky. Podle Kamily je udržitelná móda její životní misí. Je velkou inspirací, spojuje designéry, žurnalisty a podnikatele, pro vytvoření opravdových hodnot pro společnost. V současnosti přednáší pro veřejnost na seminářích pod značkou Moyomi.

Za zmínku rozhodně stojí značka **Bohempia**, jedná se o první řadu konopného oblečení, které je 100% zpracované, vyrobené a šité v České republice.

---

¹⁹ FLETCHER, Kate. Sustainable Fashion and Textiles: Design Journeys. 1 edition. Routledge: Earthscan, 2008. ISBN 1844074811.

²⁰ BAUGH, Gail. Encyklopedie textilních materiálů: [příručka módního návrháře]. 1. české vyd. Praha: Slovart, c2012. ISBN 978-80-7391-616-9.

Radek Zachariáš zakladatel firmy Zacharias patří k absolutní české špičce, je známým zakázkovým švecem. Vyrábí ručně šitou luxusní obuv dle přání svých zákazníků. Samotný proces výroby se liší podle náročnosti zadání. Může se tak protáhnout i na dva měsíce. Renomé značky je založeno na preciznosti, kvalitě a unikátnosti. Při první schůzce s klientem probíhá měření chodidla, poté přichází výroba unikátního kopyta s naměřenými hodnotami. Pro první zkoušku se vytvoří zkušební model, vzorkový pár, který vypadá jako klasické boty, ale ještě nejsou vypracované do detailů a obvykle nebývají přišity k podrážce. Zákazník se v botách projde, stejně jako kdekoliv jinde na prodejně. Pokud není spokojen, vytvoří se nový zkušební model. Teprve až bota dokonale sedí, začíná pracovat na výrobě pravých bot.

Společnost Preciosa je český výrobce křišťálového skla se staletou tradicí a sídlem v Jablonci nad Nisou. Stejně jako Fashion Revolution prosazuje tzv. udržitelný módní průmysl. Nechtějí rozšiřovat výrobu za vidinou vyššího zisku, jelikož vnímají důležitost souladu s přírodou v Jizerských horách, ve kterých funguje jejich výroba. Unikátní je jejich projekt Red Tribe (Rudý kmen). Jeho výjimečnost tkví v tom, že přibližuje život etnika Masajů, kteří české perličky používají na výrobu svých tradičních šperků.

Obr. 11 – Fotografie z výstavy Odysea Masajů

Udržitelná móda je rozhodně možným řešením celosvětové environmentální krize, ke které textilní průmysl velmi hojně přispívá. Je důležité zaměřit se na vize do budoucna, které přináší nové technologie, díky nimž by se mohlo podařit celkovou situaci zlepšit.

4 MATERIÁLY

Ze všech přadných materiálů se v lidové kultuře v českých zemích v minulém a ještě v tomto století užívaly především vlna, len, konopí, bavlna a přírodní hedvábí.²¹

Objem výroby polyesterových textilních vláken, což je mimochodem energeticky velmi náročný a nebezpečný proces, neustále roste. Umělá vlákna, která se vyrábí z derivátů ropy, převládla a zatlačila přirozená přírodní vlákna do pozadí.

K výrobě chemických vláken slouží různé suroviny. Vlákna na bázi ropy (polyester, nylon, Lycra, akryl a olefin) byla vyvinuta mezi padesátými a šedesátými lety 20. Století. Chemická vlákna na bázi rostlinných surovin (viskóza – derivát celulózy) se objevila už o století dříve. Současné novinky vede snaha vyrábět efektivněji s omezením emisí a odpadu.²²

S umělými vlákny se pojí četné problémy. Kromě toho, že nedostatečně propouštějí vlhkost i vzduch, mohou také způsobit alergie nebo plísňová onemocnění. Největším problémem je však jejich nerozložitelnost v přírodě. Vlákna na bázi ropy jsou nepříjemná na pokožce, pokud neprojdou zušlechťovací úpravou. Tato vlákna mění elektrické a energo informační pole na povrchu lidského těla, čímž mohou vyvolávat různé potíže od nepříjemných pocitů svědění, kousání a pocení až ke ztrátě soustředění a nevolnosti.

Přírodní vlákna na tom však nejsou o mnoho lépe. Při pěstování a zpracovávání bavlny se používá množství pesticidů, které škodí lidskému organismu.

Řešením by mohl být objev nových vláken, jejichž výrobu neprovází téměř žádné chemické znečištění.

---

²¹ STAŇKOVÁ, Jitka a Ludvík BARAN. Tradiční textilní techniky. Praha: Grada, 2008. Řemesla, tradice, technika. ISBN 978-80-247-2035-7.

²² BAUGH, Gail. Encyklopedie textilních materiálů: [příručka módního návrháře]. 1. české vyd. Praha: Slovart, c2012. ISBN 978-80-7391-616-9.

4.1 ROSTLINNÉ LNĚNÉ VLÁKNO

Pěstování lnu mělo na území dnešní České republiky poměrně dlouhou tradici. Dříve se tento materiál používal jako topivo (pro svou vysokou hořlavost) nebo jako podestýlka pro dobytek. Len setý je obnovitelná a cenná užitková rostlina, která se v našem klimatickém pásmu pěstovala od nepaměti. V době největší bídy se lněná semena pražila a sloužila jako potrava pro chudé. Příznivou vlastností je, že se z rostliny dají zužítkovat všechny její části. Vedle toho se len používá k výrobě jakostních tepelně a zvukově izolačních hmot. Předností lnu je také to, že se dá jako recyklát znovu použít. Je snadno kompostovatelný a dá se bez vedlejších škodlivých produktů spálit. Je odolný proti napadení plísněmi. Také odolává hmyzu. Nejmenší doba použití materiálu z lněných vláken je 50 let.²³

Obr. 12 – Kvetoucí len

---

²³ CHYBÍK, Josef. Přírodní stavební materiály. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2532-1.

Když chtěly rodiny předchozích generací darovat opravdu hodnotné věno, dostala nevěsta lněné výrobky. V historii se látky vyráběly doma a to v plátňové vazbě. Len byl nazýván materiálem chudých. Toto rčení vzniklo proto, že v dřívějších dobách nebyly pro pěstování lnu nutné žádné náročné podmínky. Naopak se mu dařilo tam, kde jiným plodinám ne, a to zvláště ve výše postavených či horských oblastech.

Příze ze lnu setého je jedním z nejtrvanlivějších a nejkvalitnějších přírodních textilních vláken vůbec. Je o 30 % pevnější než bavlna, má vysokou savost, je hypoalergenní, vysoce prodyšné, oděvy drží svůj tvar a jsou šetrné k životnímu prostředí.

Len má přirozený lesk, vyniká vysokou pevností a schopností přijímat vlhkost. Lněná vlákna mohou přijmout až 30 % vody a přitom nejsou mokrá. Působí na omak chladivě. Tepelná odolnost lnu je vyšší než u bavlny, len snáší i teploty přes 200 °C. Lněné látky můžeme bezpečně vyvařovat. Materiály mají dlouhou životnost. Vláknem stárne velmi pomalu, delším působením slunečního světla však ztrácí postupně svoji pevnost. Nevýhodou lněných textilií je mačkovatost, tu však lze potlačit úpravami.

„Z modře kvetoucí rostliny můžeme upříst vlákno a utkat látku. Ovšem len lze použít i při výrobě kvalitního papíru, na zvukové i tepelné izolace ve stavebnictví nebo ze zralých semen lisovat olej. Len je spolu s konopím jedinou rostlinnou textilní surovinou, které se daří v našich klimatických podmínkách, a navzdory všem příznivým vlivům jeho přádelné odrůdy už u nás nevidíte, produkce skončila v roce 2010.“²⁴

Samotná procedura výroby lněného vlákna není jednoduchá. Svazky vláken jsou uloženy ve stonku a získávají se složitou mechanickou i mikrobiologickou cestou. Nejdříve je nutno len orosit, při procesu rosení a máčení působí na dřevinu hnilobné mikroorganismy, které naruší rostlinné vazby mezi vlákny a dřevinou. Základní složkou lněného vlákna je celulóza, dále je v něm obsažen lignin, tuk, vosky a pektiny. Barva lnu je přírodní, od světle plavé až po sytější odstíny do hnědé a nazelenalé.

---

²⁴ <http://www.materialtimes.com/tema-tydne/na-lnene-latky-nedaly-predchozi-generace-dopustit-prestomodra-kvitka-z-ceskych-poli-zmizela.html>

Proces, jak získat ze lnu lněné vlákno, je poutavě a názorně popsán v pohádce Jak krtek ke kalhotkám přišel. Odrostly na něm již minimálně tři generace dětí. Příběh pohádky lze jednoduše popsat jako trampoty kreslené postavičky Krtka, která si chce nechat ušít kalhotky. Jsou zde jednoduše popsány všechny kroky zpracování – pěstování, sklizení, máčení, lámání, česání, předení, tkaní, které předchází vyrobení plátna.

Obr. 13 – Zpracování lnu

Díky rychlému růstu a hustotě porostu rostlina dobře zápasí s plevelem. Při jejím pěstování se spotřebuje pětkrát méně pesticidů a hnojiv. Do tradičních pěstitelských oblastí patří Pobaltí, Belgie, Francie i Česká republika. Při vhodných podmínkách postačí běžné srážky a není třeba umělého zavodňování po celou dobu růstu rostliny. Spotřeba vody na plochu je dvakrát menší než při pěstování bavlny.

O českém tkalcovství mluví Stanislav Šíma z firmy Linmaster: „Hlavními odběrateli našich látek jsou země západní Evropy, USA a Nový Zéland. Na tuzemský trh dodáváme jen velmi málo zboží, protože lněná tkanina je dražší než bavlněná a užité vlastnosti lnu málokdo zná a ocení.“ Vlastnosti, kterými se vyznačují je například schopnost chladit v horkém klimatu, to dokládají i slova Dany Žemličkové, podle níž jsou látky českých tkalcoven vyváženy do Afriky.²⁵

---

²⁵ <http://www.materialtimes.com/tema-tydne/na-lnene-latky-nedaly-predchozi-generace-dopustit-presto-modra-kvitka-z-ceskych-poli-zmizela.html>

Obr. 14 – YiQing Yin

„Čínská módní designérka **YiQing Yin** se narodila ve Francii v roce 1985. Nejprve se chtěla stát sochařkou, než ji uchvátila práce s textilem při studiu na Arts Décoratifs v Paříži“.²⁶ K oděvu přistupuje architektonicky. Tvaruje materiál a vytváří z něj antropomorfní siluety. Je právě jednou z designerů, jejichž oblíbeným materiálem je len. Do podvědomí širší veřejnosti vešla, když si její šaty oblékla herečka Audrey Tautou na filmový festival v Cannes. Vytváří architektonické, ale zároveň lehké až éterické modely, které působí dynamicky. V současnosti zastává místo kreativní ředitelky francouzské značky Leonard.

---

²⁶ <http://theredlist.com/wiki-2-23-1185-1191-view-new-romantic-profile-yiqing-yin.html>

4.2 ŽIVOČIŠNÉ VLNĚNÉ VLÁKNO

Na světě žije přibližně 1,2 miliardy ovcí. Každá ročně vyprodukuje 2,5 kg až 5,0 kg vlny. Ovčí vlna je všeobecně známou surovinou a výchozím materiálem pro výrobu vláken uplatněných v textilním průmyslu a k výrobě bytového textilu. Při získávání ovčí vlny se nesnižuje stav žádného přírodního zdroje. Materiál má dlouhou životnost a je stabilní. Dokladem trvanlivosti hmoty jsou staré gobelíny vytvořené z ovčí vlny, jejichž stáří se počítá na staletí. V posledních letech, kdy zaznamenáváme značný přebytek vlny, se tento materiál používá také na produkci stavebních izolací. Rozšiřuje se tak sortiment přírodních materiálů používaných při výstavbě budov.

Jedná se o neutrální a ekologicky neškodný produkt. Při jejím zpracování a výrobě výsledných produktů je velmi nízký vklad energie. Ovčí vlna je recyklovatelná a z ní získaný odpad lze kompostovat.²⁷

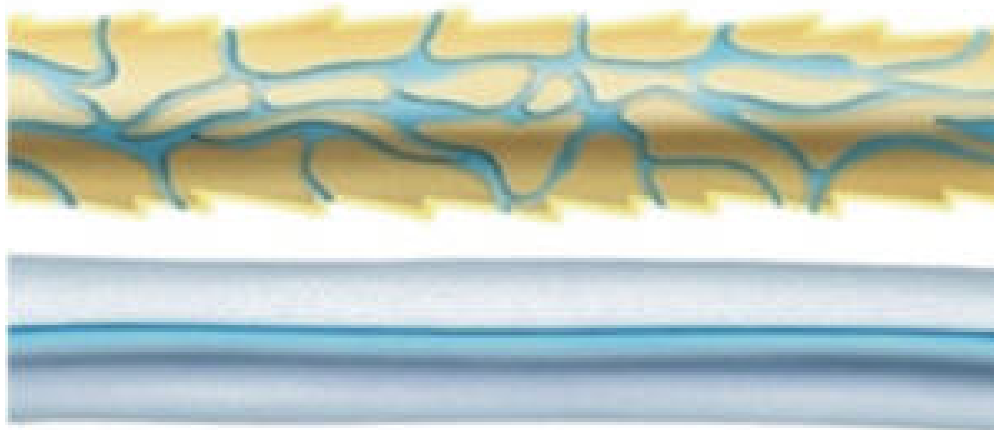
Ovce chrání v drsné přírodě nejtechničtější přírodní vlákna, která člověk sice nedovede vyrobit, ale naštěstí je umí zpracovat. Tato vlákna jsou mnohem jemnější než tradiční vlna. Merino vlna je hedvábně jemná, má vyšší schopnost izolace a je prodyšnější. Její produkce je šetrná k životnímu prostředí a je založená na principu obnovitelných zdrojů.

Vlněné vlákno se skládá ze dvou různých polovin, které jsou spirálovitě spojeny, a povrch je tvořen pletivem ze šupin. Tato struktura vlákna způsobuje tzv. samočisticí efekt.

Vlna je krásně prodyšná. Voda a protein dodávají vlně přírodní ohnivzdornost. Také dokáže pojmout vlhkost rovnající se až třetině své váhy, aniž by na dotyk působila mokrá. Její povrch je vodoodpudivý, kapky tedy po něm dlouhou dobu stékají. Výbornou vlastností vlny je také hřejivost, a to i když je vlhká. Merino vlna má absorpční a vydávající proces, aby ohřála nebo ochladila tělo dle potřeby. Udržuje jeho konstantní teplotu.

---

²⁷ CHYBÍK, Josef. Přírodní stavební materiály. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2532-1.

Obr. 15 – Srovnání absorpce vlhkosti u vlněného vlákna a syntetického

4.2.1 TECHNIKA PLSTĚNÍ SUCHOU JEHLOU

Pro tzv. suché plstění (za sucha) potřebujeme tři důležité věci - silný molitan, ovčí vlnu a plstící jehlu. Molitan slouží jako podložka, na niž se položí trochu ovčí vlny vytvarované rukou a ta se propichuje skrze materiál. S jehlou pracujeme pozorně, pícháme vždy kolmo, abychom velmi jemnou jehlu nezlomili, kdyby pronikla přes molitan až na desku stolu. Plstící jehla má po stranách drobné drážky, do nichž se právě vlákna vlny zachytávají a tím, že vlnu propíchneme, zachycená vlákna se spletou. Jehly se prodávají ve třech tloušťkách - tenká, střední a silná. Tenké jsou ideální pro hustěji tkané materiály a vykreslení jemných detailů a dokončovací práce. Dáváme také pozor, abychom se nepíchli. Jehly jsou velmi ostré a píchnutí dost bolí.

Jehly určené pro plstění bývají nejčastěji v průřezu trojúhelníkové, tzv. triangular, na hranách jsou zářezy. Dalším typem jsou jehly na průřezu čtvercové, tzv. star, mají tedy o jednu stranu se zářezy více a plstění s nimi je rychlejší. Specialitou jsou tzv. korunkové jehly, ty jsou na průřezu kulaté a zářezy jsou pouze na hrotu, pro běžné plstění se nehodí, ale jsou velmi dobrou pomůckou pro zapíchávání vláken do jednoho místa.

Obr. 16 - Plstící jehly

Anita Hirlekar je módní návrhářka pocházející z Uruguaye a ve své práci reflektuje tradiční uruguayské oděvy. Pracuje s typickou siluetou oděvu ponča a Chiripy. Tím, že minimalizuje šití pomocí techniky plstění vlny merino, vzniká čistý a přirozený výsledek, který dává tradičnímu oděvu nový a současný vzhled.

Obr. 17 – Anita Hirlekar

Kalifornský rodák **Shaun Samson** začínal v LA, následně se přestěhoval do Anglie, aby mohl ve studiu pokračovat na londýnské Central Saint Martins. S Jeremy Scottem spolupracoval na 4 kolekcích, což následně ovlivnilo i jeho vlastní tvorbu.

Obr. 18 – Shaun Samson SS/2012

Shaunova závěrečná školní práce vyhrála ocenění Fashion Collection of the Year. Získal tak patnáct tisíc eur a příležitost odprezentovat kolekci na vlastní přehlídce. Kolekci také sponzorovala firma Woolrich. Shaun pracuje právě s vlnou a tartanem. Inspiraci hledá v americkém workwearu, vězeňských uniformách a Latino street kultuře.

Různé dva materiály propojuje dohromady pomocí techniky mokrého plstění, kdy jsou volná vlákna spojena použitím teplé mýdlové vody a třením.

Velký talent na české módní scéně je bezpochyby **Karolína Juříková** a její diplomová práce jaro/léto 2016. Zabývá se tématem výzkumu a experimentování s polozapomenutou československou textilní technikou Art protis. Jedná se o druh netkané tapisérie, pracuje se s celou plochou. Za přínos považují práci s ojedinělým materiálem, lehkost a grafičnost.

Obr. 19 – Karolína Juříková SS/2016

Vizionář **Martin Margiela** byl považován za průkopníka konceptuální módy. Studoval na Královské akademii v Antverpách a je považován za neoficiálního člena seskupení antverpských návrhářů „The Antwerp six“. Po studiu pracoval pro Jeana Paula Gaultiera a později si založil vlastní značku. Ve svých projektech velmi často kritizoval konzumní společnost a globalizace módy. Silný koncept a propracovanost myšlenky byly pro jeho práci typické.

Zásadním mezníkem jeho tvorby je sako z jarní kolekce z roku 1997, kterým přesně překopíroval standardizovaný tvar krejčovské panny. Mělo být kritikou tvorby v duchu ignorance konkrétního těla zákazníka, tedy kritikou tehdejšího i současného stavu módy. Bylo vyrobeno z béžového lněného plátva určeného pro oděvní výztuže. Při frontálním pohledu je nad dolním okrajem vytištěn nápis „semi couture“, jako připomínka anonymních rukou, které se podílejí na tvorbě oděvu.

Obr. 20 – Martin Margiela SS/1997

Hussein Chalayan svou tvorbou překračuje hranici módy a umění. Velkou pozornost na sebe strhl v roce 1993 absolventskou prací nazvanou „The Tangent Flows“ na Central Saint Martins. Zmíněnou kolekci posypal železnými pilinami a pohřbil ji na několik týdnů pod zem na zahradě svého kamaráda. Poté jí vykopal a následkem oxidace železa, vlivem působení hlíny, vlhkosti a bakterií oděvy změnil barvu i strukturu. Za tuto práci se mu dostalo mnoho uznání.

Obr. 21 – Hussein Chalayan „The Tangent Flows“

Sruli Recht je návrhář a umělec se sídlem v Reykjavíku na Islandu. Studoval módní design na univerzitě v Melbourne v Austrálii. V roce 2005 se přestěhoval do Londýna, kde pracoval s návrhářem Alexanderem McQueenem. Poté se přesunul do rodného Reykjavíku, kde zapustil kořeny a založil vlastní studio.

Obr. 22 – Sruli Recht „When Gravity Fails“

Pro jeho první kompletní kolekci pánského oblečení lze nejlépe popsat jako futuristickou vizi, o čemž ostatně svědčí i samotný název „Když Gravitace selže“.

"Icarus, post-crash"²⁸ je například plášť tvořen z kosiho peří, získaných od místní lovecké asociace. V kontrastu k černému plášti stojí bílý vlněný model nazvaný „Zrozen z tohoto“. Je zhotovený z 27 jehňat, která se narodila mrtvá. Vzdává tak hold jejich duším.

---

²⁸ <http://www.dezeen.com/2011/04/08/when-gravity-fails-by-sruli-recht/>

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 NÁVRAT KE KOŘENŮM

Na samém počátku mé práce stojí hledání. Moje cesta v této kolekci vede od hledání hlavní myšlenky, hledání tvarů, forem, materiálů, funkcí, způsobu zpracování, až po hledání a samotné podstaty tvorby.

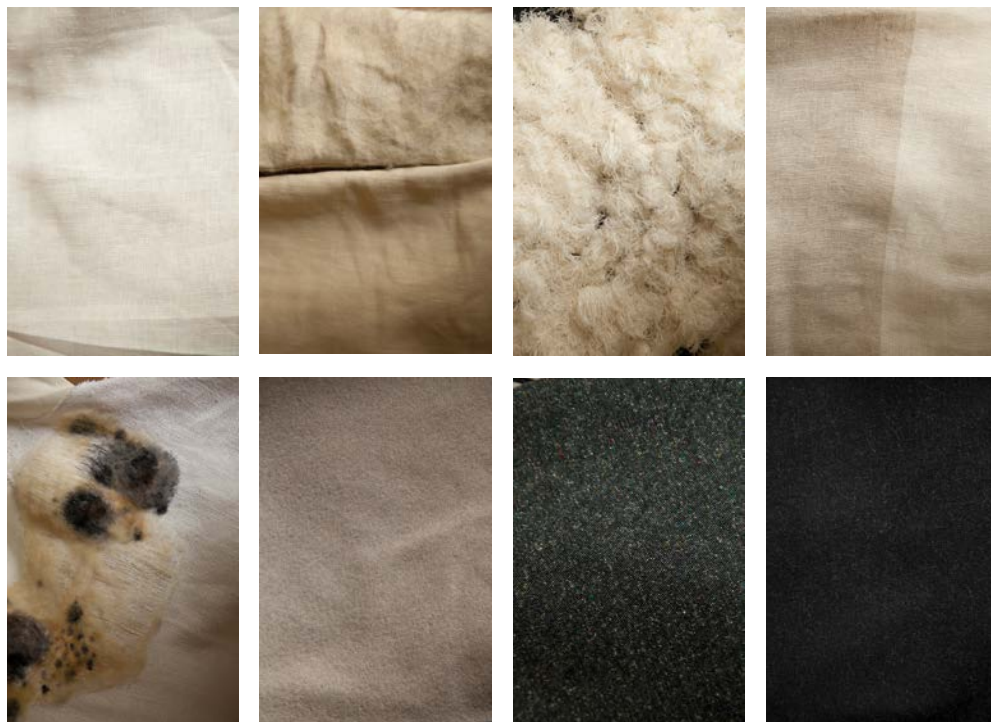
Ve své závěrečné kolekci „Návrat ke kořenům“ jsem se snažila o jakýsi návrat do minulosti. Důležitá pro mne byla funkčnost. Prvky, kterými jsem se nechala inspirovat při navrhování své kolekce, jsou zavínování, vrstvení, plošné řešení formy oděvu, určitá neočekávanost v konstrukci oděvu, variabilita jednotlivých kusů a hra s oděvem na těle. Mým cílem bylo vytvořit současnou oděvní kolekci, která v sobě nese znaky způsobu života našich předků. Vytvořila jsem kolekci, která vykazuje známky eko módy a navazuje na tradice. Inspirační prvek plísňe, který je v kolekci zpracován technikou plstění, poukazuje na dočasnost věcí, koloběh života a krásně tak koresponduje s návratem k tradicím i s tématem sustainable fashion.

Kolekci devíti dámských modelů jsem rozdělila do tří částí podle materiálů a způsobu zpracování. Zároveň však tvoří jeden celek díky tomu, že jsem se snažila materiály a linii propojovat mezi sebou. Základem kolekce jsou šaty vycházející ze střihu zástěr.

5.1 POUŽITÉ MATERIÁLY

Zastoupeny jsou přírodní materiály především len a vlna. Záměrně jsem volila přírodní materiály, které jsou od sebe odlišné barvou a strukturou. V původním záměru bylo použití více přírodních materiálů a to zejména konopí a kopřivy, tyto jsem však z důvodu cenové nedostupnosti vyloučila. Konkrétně lněné materiály jsou použity ve stejné hustotě tkaní až na jeden, který má větší sílu vlákna, tudíž má i viditelnou strukturu. Lněné látky pochází z části z firmy z bývalého Moravolenu, a některé jsou od rodiny, která prodává své výrobky pod jménem Konopná dílna. Jsou zároveň také členové Klubu Organického Zemědělství. Sídlí v Malenovicích a pruhovaná tkaná látka a lněná kožešina pochází právě od nich. Česaná vlna je čistě přírodní, ale barvená, viz. barevná škála vlny. Tato vlna, byla vyrobena firmou Momo Chrudim, která zaměstnává tělesně postižené.

Obr. 23 – Použité materiály

5.2 BAREVNÁ KONCEPCE

V barevné škále kolekce převládají převážně zemité tóny. Kromě bílé a smetanové jsou zastoupeny barvy hnědá, šedá a na závěr černá. Právě zvolená zemitá barevnost koresponduje s přírodou. Jsou to barvy země. Ovšem svěží nádech a život určitým způsobem dává barvená vlna v široké škále odstínů, která je pouze počesaná, následně využívám její míchání společně s technikou plstění k získání barevných valérů, pro vytvoření autenticity rozkladu.

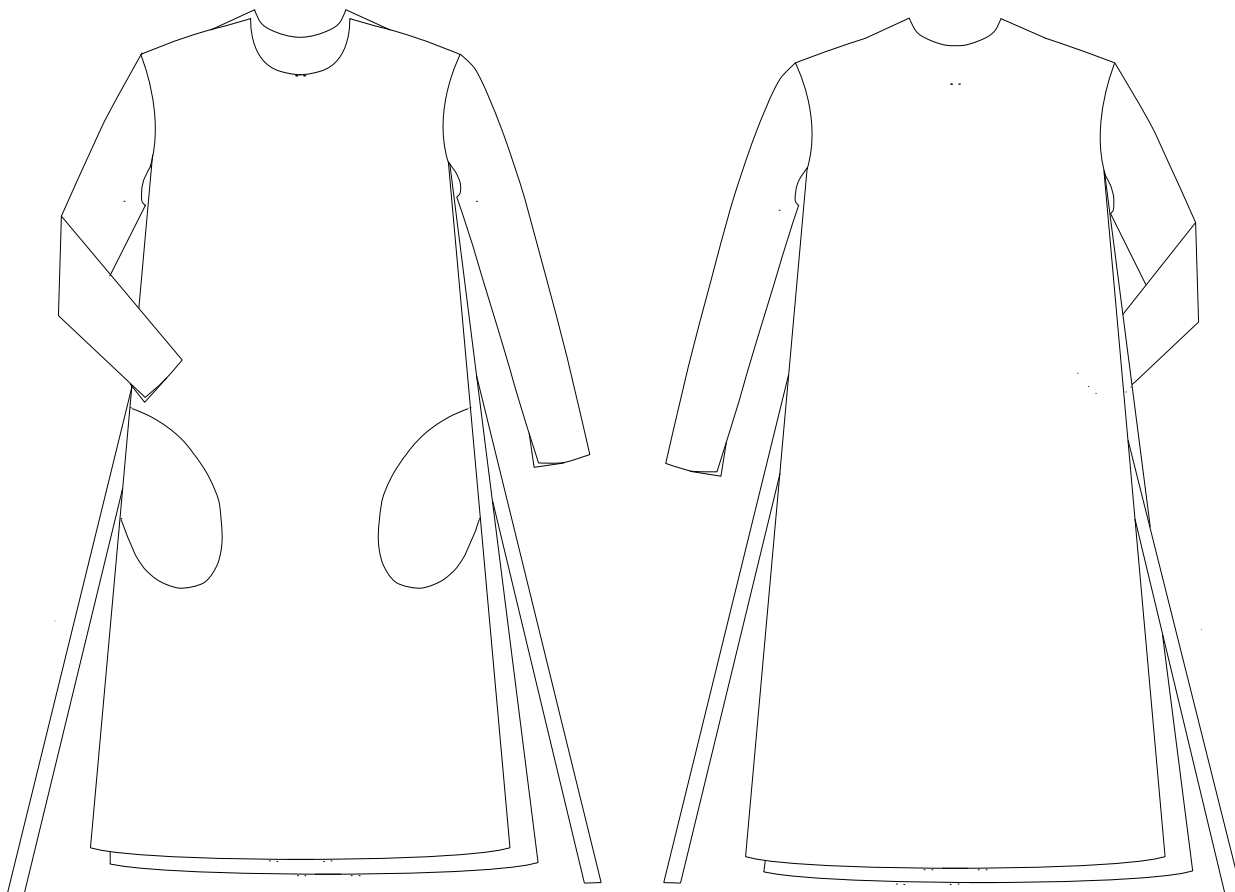

Obr. 24 – Barevná škála česané vlny

.MODEL 1**ŠATY S PÁSKEM**

Dámské lněné šaty v hnědé barvě s délkou do poloviny lýtek. Model je oboustranný díky podšívce, která je zhotovena ze stejného materiálu. Důležitým momentem je náramnicový šev, který je nedošitý směrem ke krku a tím vytváří rozparek, který umožňuje absenci zapínání na oděvu a určuje tím oblékání oděvu přes hlavu. Boční švy nejsou sešity, šaty jsou bez prsních výběrů a záševků, jsou rovné linie. V pase je pásek, který obtáčí tělo a je na nositeli jak si jej uváže. Ve švu předního dílu jsou zakomponovány skryté kapsy.

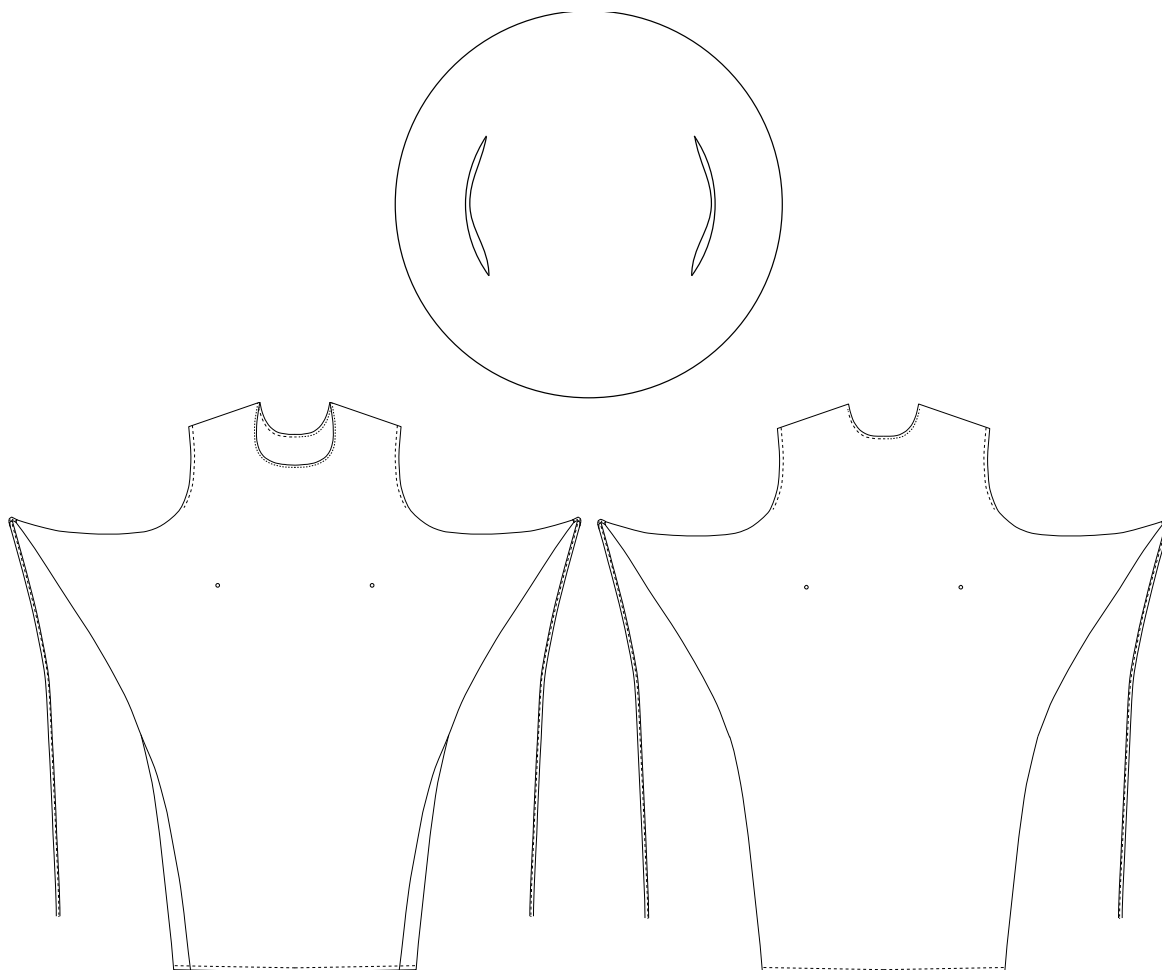
Do průramků jsou vsazeny klasické jednošvové rukávy se záševkem, který je všitý do poloviny průramku rozparkem

Obr. 25 – Technický nákres

MODEL 2**VESTA/ ŠATY**

Dámské šaty ze lnu v hnědé barvě mají na bocích díly protažené do cípů, z kterých pokračují šňůrky. Šaty mají nejméně 6 různých variant provázání a zavázání, variace umožňují i průchodky umístěné v linii pasu na PD i ZD ve stejné pozici. Tím nabízí několik způsobů jak je finálně upravit. Šaty jsou doplněny o ručně háčkovanou lněnou bílou vestičku, vytvářející efekt kožešiny, která má tvar kruhu s otvory na ruce. Vestičku je možné obléci dvěma způsoby buďto zezadu a vytváří vestu nebo z předu, kdy oděv dostává formu podobnou krunýři. Průkrčník, průramky a spodní délka jsou prošity u kraje místo začistění a zároveň slouží k zajištění proti páráni.

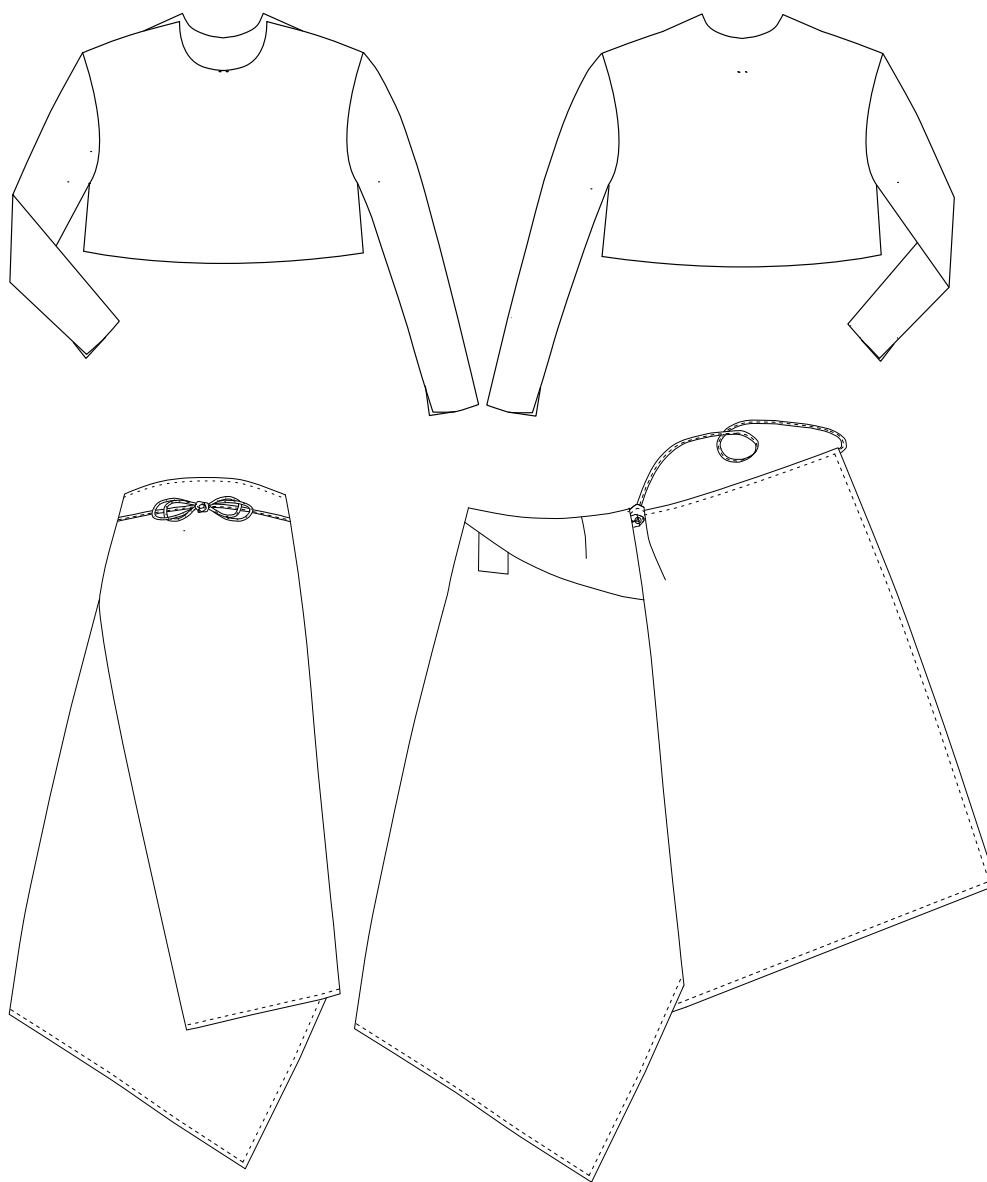

Obr. 26 – Technický nákres

MODEL 3**CROP TOP/ ZAVINOVACÍ SUKNĚ**

Dámský crop top s dlouhým rukávem končí pod prsy. Je hladký, bez záševků, s dlouhými rukávy dekorovanými plstěním.

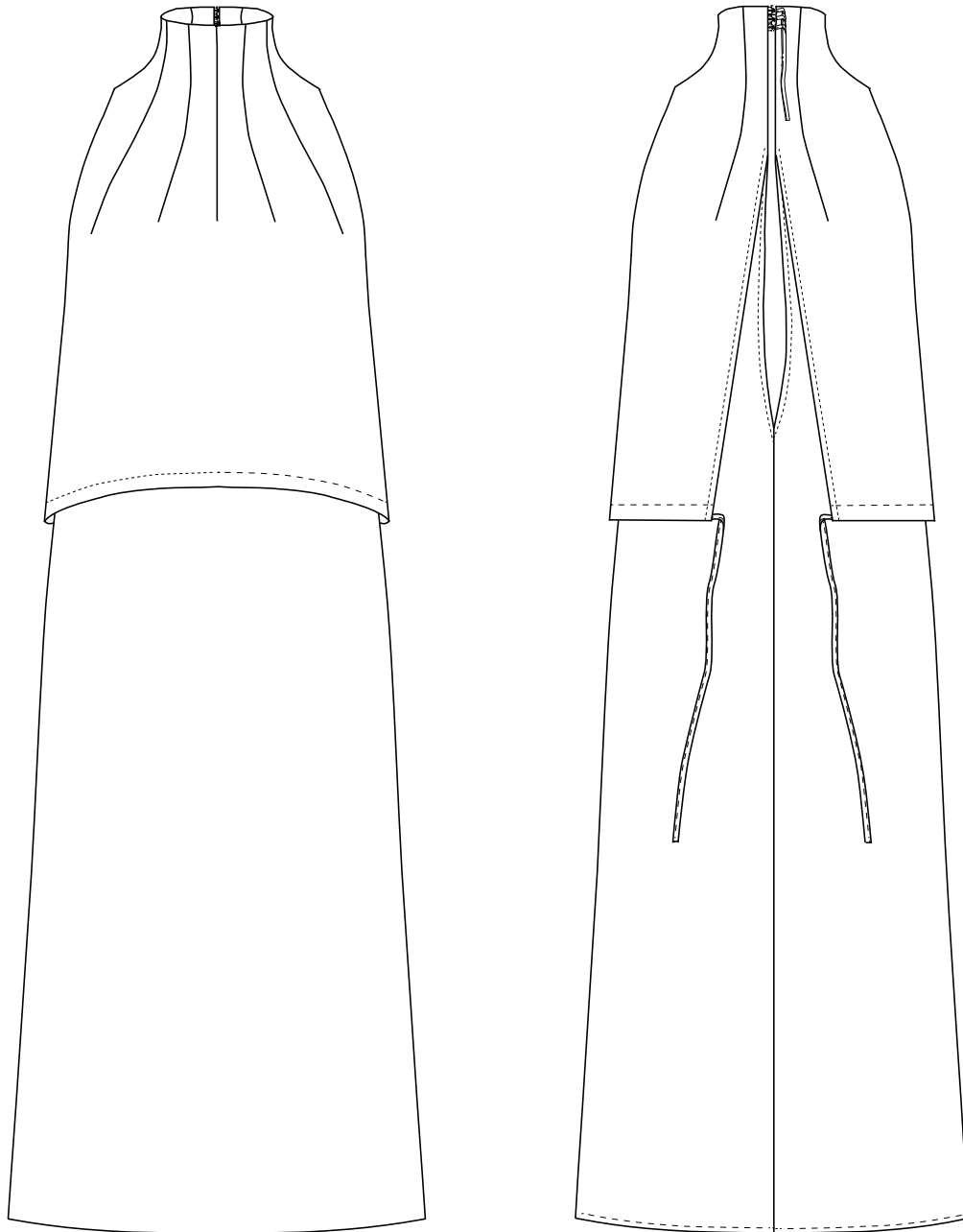
Crop top je doplněn asymetrickou zavínovací sukní se zavazováním v pase. Ta je přišita v horním okraji ke spodní minisukni, která celý oděv drží.

Obr. 27 – Technický nákres

MODEL 4**ŠATY**

Lněné šaty volné siluety se v pase stahují pomocí tunýlku se šňůrkou. Průkrčník plynule přechází do stojáčku, který je vytvarován odšitím záševků. Ty jsou překryté opět technikou plstění. Průkrčník je zajištěn spodními šaty, které zároveň chrání tělo před podrážděním plstí. Zadní vrchový díl je v trupové části otevřený.

Obr. 28 – Technický nákres

MODEL 5**ŠATY**

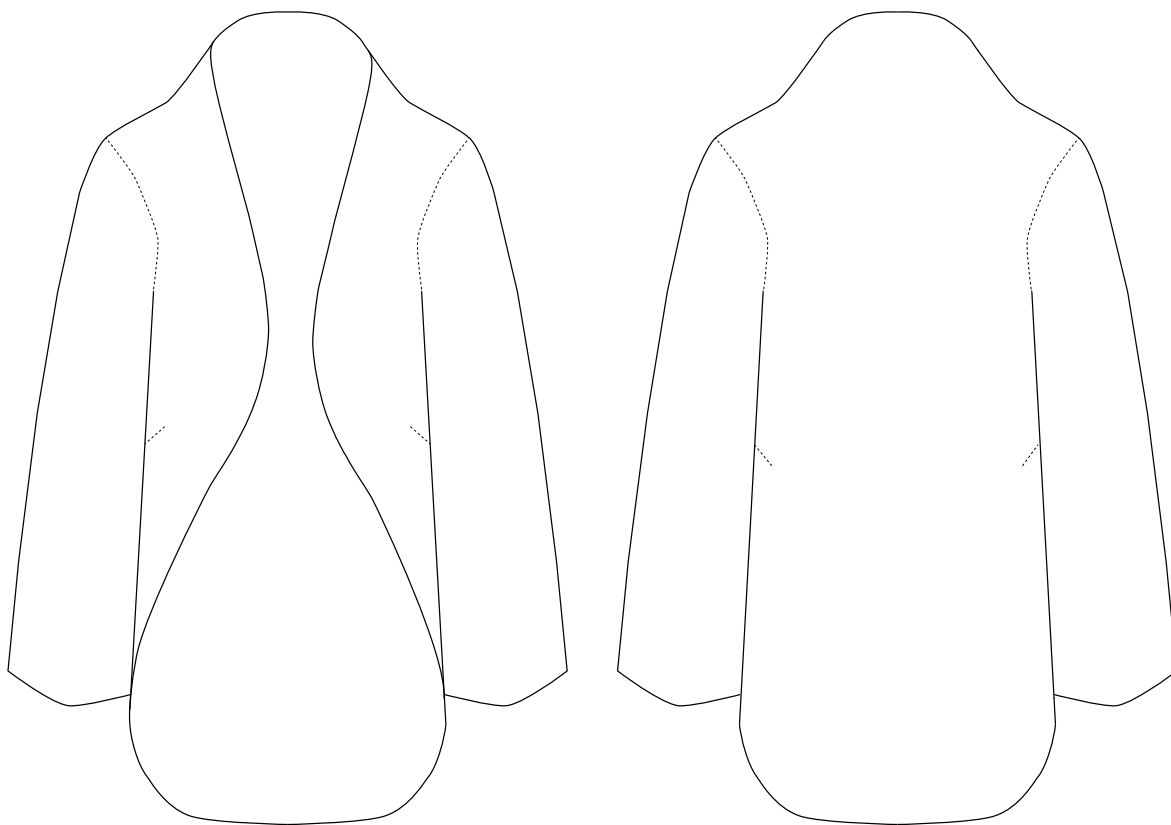
Šaty tvořené kombinací dvou lněných materiálů v odlišných gramážích mají prodloužené náramenice. Na přední díl je aplikován ještě jeden, vytvarovaný pomocí techniky plstění tak, aby kopíroval tvar poprsí. Šaty tak vytváří iluzi korzet, zároveň jsou však velmi příjemné a pohodlné. V zadním díle mají šněrovačku.

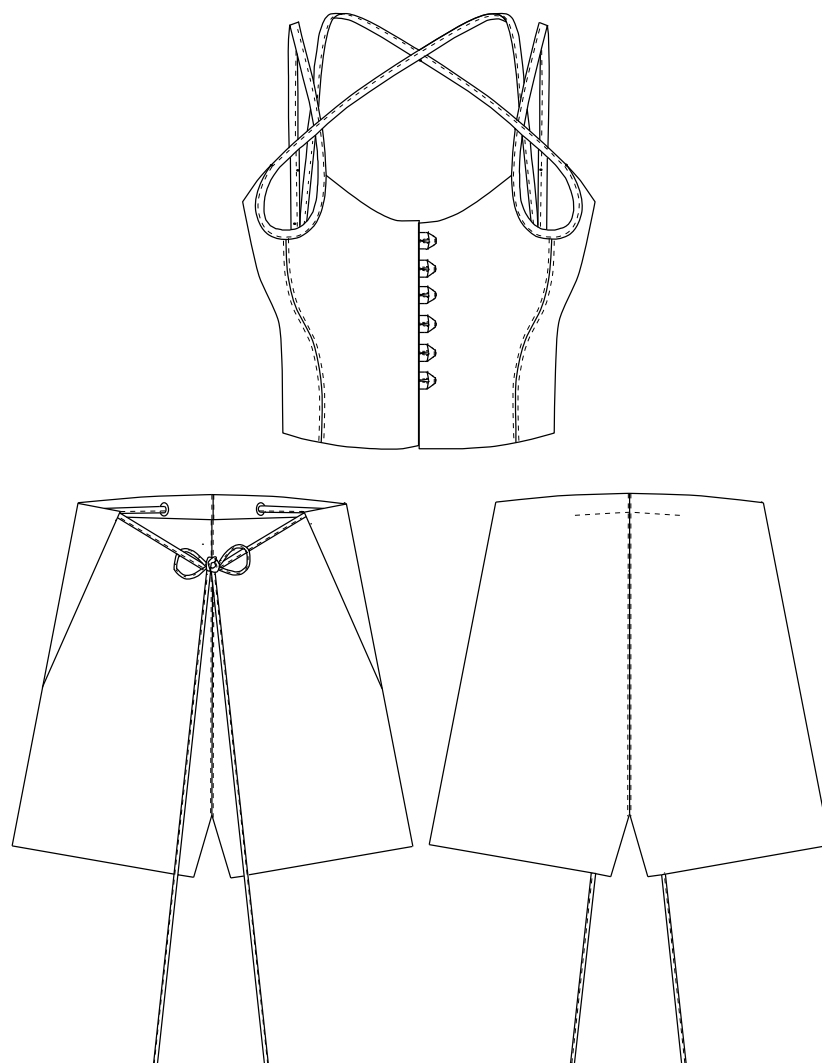
Obr. 29 – Technický nákres

MODEL 6**KABÁT/ TOP/ ŠORTKY**

Bílý lněný ručně háčkovaný kabát vytváří dojem kožešiny. Jeho tvar je kruhový, s otvory pro vsazení rukávů. Pod ním je, též v bílé barvě, top připomínající korzet se šněrováním. Model je doplněn šortkami, jež mají unikátní systém oblékání. Šňůrka vycházející z předního dílu se provlékne systémem průchodek a přes zadní díl se vrací zpět do předního, kde se zaváže. Horní okraje jsou začištěny podsádkou a boky lemovacím proužkem.

Obr. 30 – Technický nákres

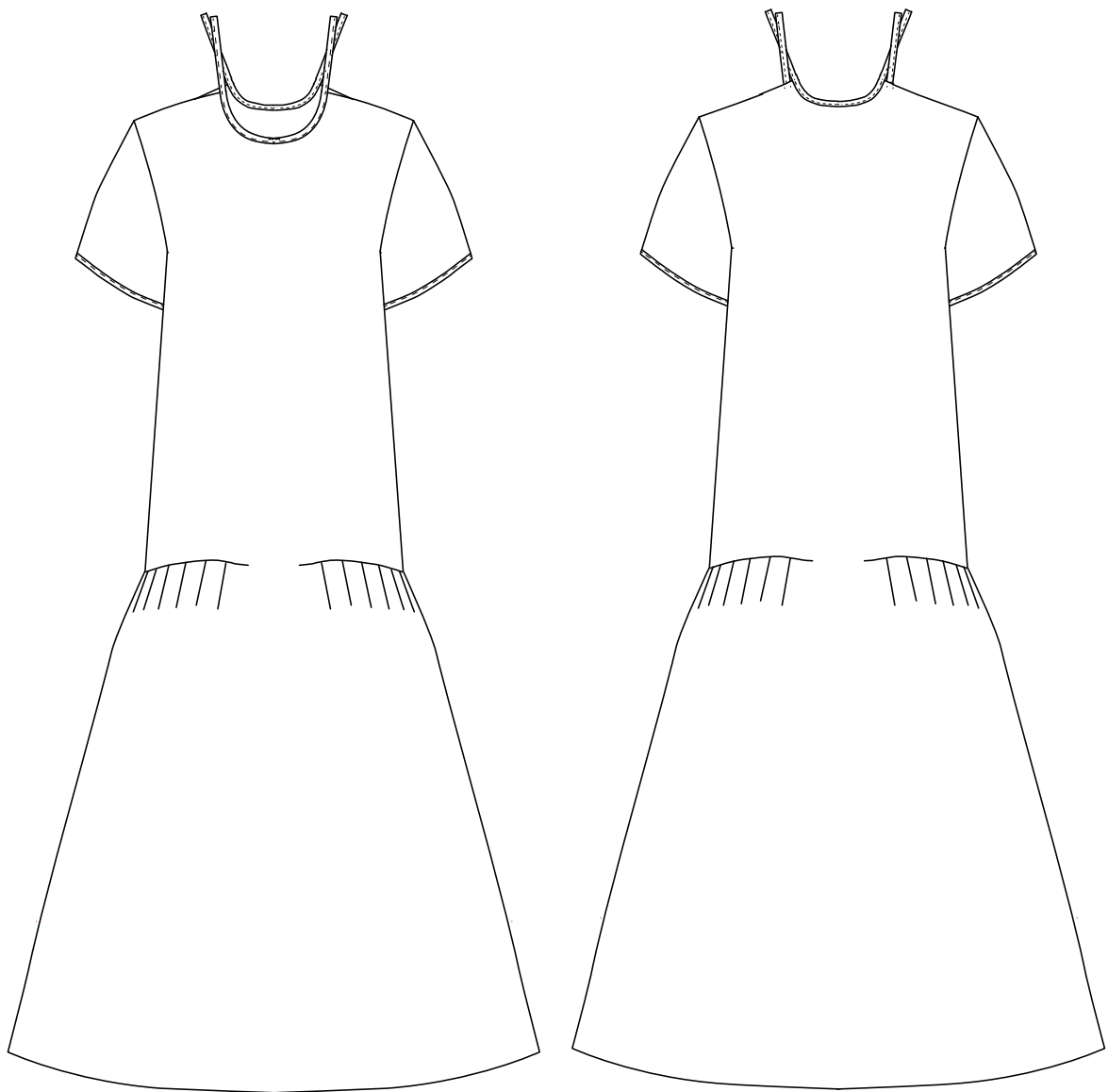

Obr. 31 – Technický nákres

MODEL 7**ŠATY**

Lehounké lněné šaty volného střihu s délkou nad kotníky působí rustikálním dojmem. Rozparky u krku na náramenici, slouží ke snadnému oblékání. Smetanově bílé pruhy a tmavě hnědé jsou vytkané s využitím stříhového řešení se sklady na bocích. Celé šaty jsou začištěny šikmou lemovkou až na dolní okraj, kde je zachován původní pevný kraj materiálu.

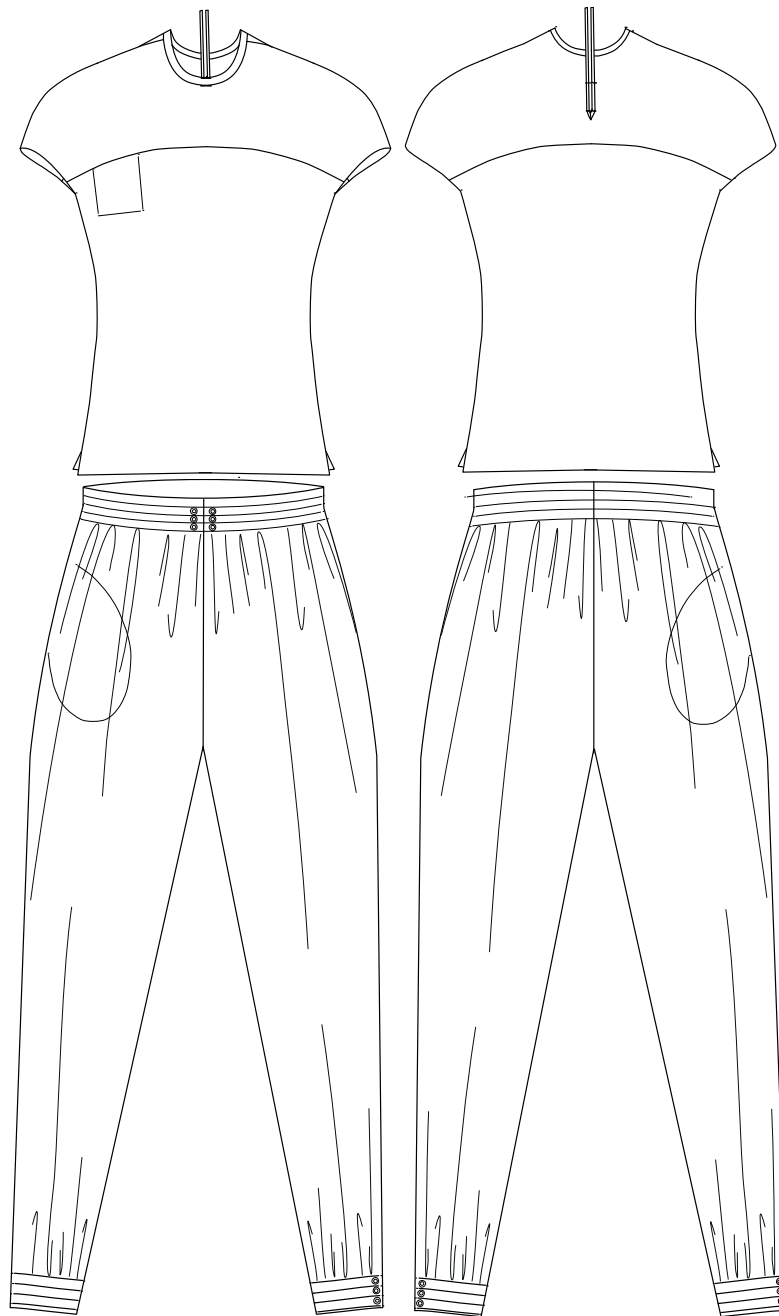

Obr. 32 – Technický nákres

MODEL 8**TRIČKO/ KALHOTY**

Tričko s mírným projmutím v pase má prodlouženou náramenici do rukávu. Na hrudníku je členěno švem, který je překrytý pomocí techniky plstění. Průkčník je začištěn proužkem. Je vypodšívkané a se zavazováním na zadním díle.

Kalhoty jsou jednoduchého střihu, se zavazováním na šňůrku. Celý obvod v pase tak zřasí. Tentýž systém stahování je použitý u dolních krajů nohavic.

Obr. 33 – Technický nákres

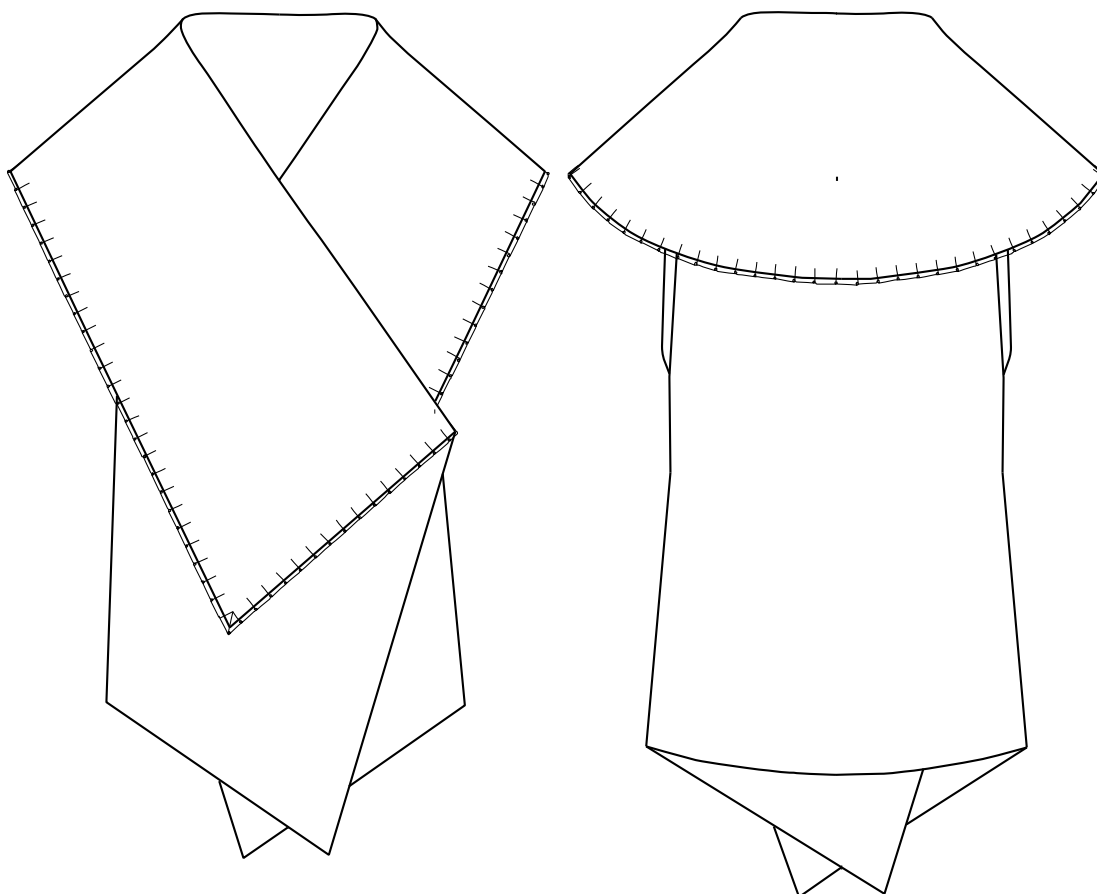
MODEL 9

VESTA/ KOŠILE/ SUKNĚ

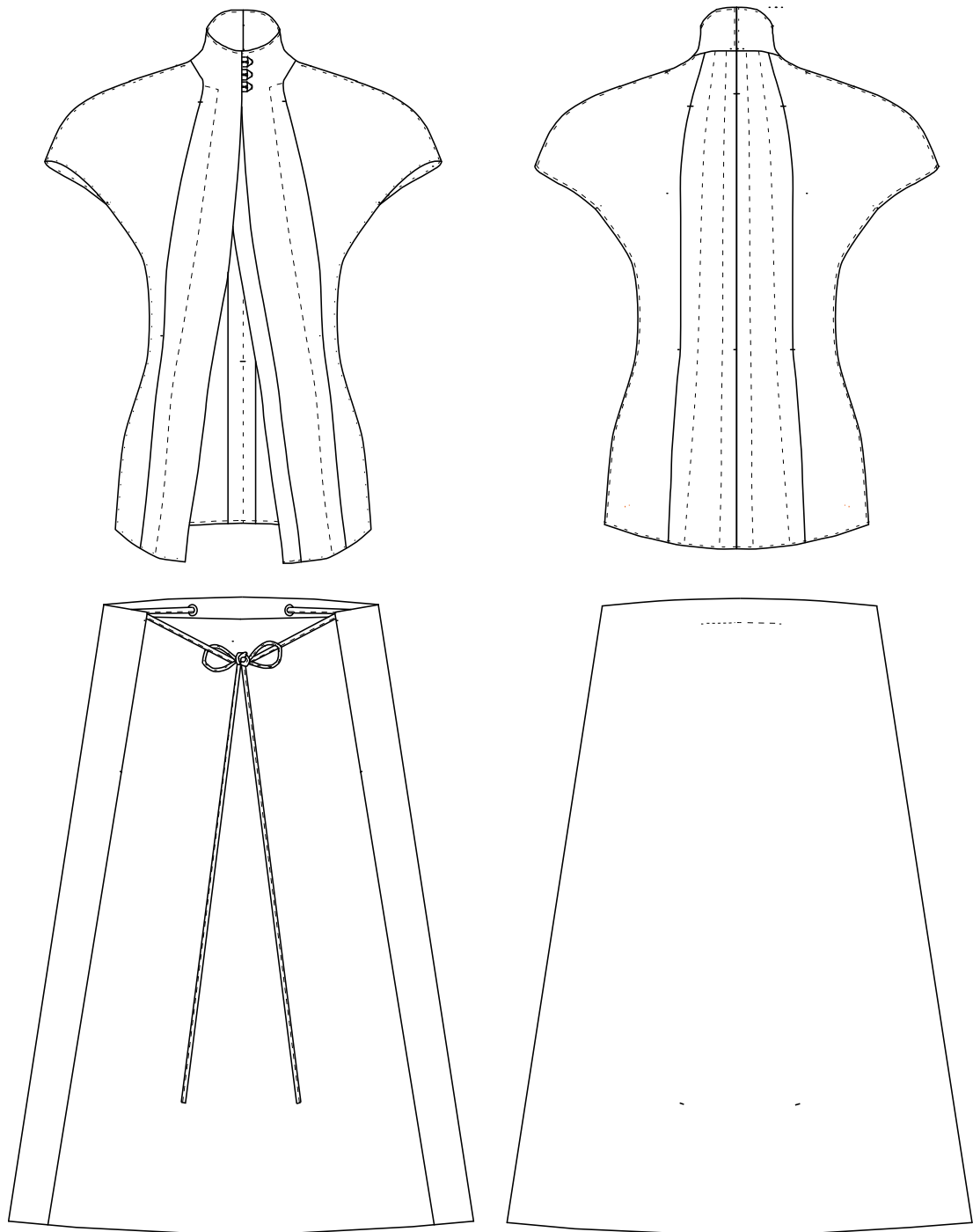
Dámská bílá lněná košile má opět prodlouženou náramenici do krátkého rukávu. V průkrčníku je ponechaný stojáček. Na předním i zadním díle jsou sklady. U krku se zavazuje.

Sukně je bez záševků a je sešita na bocích. Opět se používá systém šňůrky, přecházející z předního dílu do zadního a zpět dopředu pro uchycení v pase. Horní okraje jsou začištěny podsádkou a boky lemovacím proužkem.

K modelu patří také jednoduchá, šedá vlněná vestička s límcem. Je začištěna pomocí ozdobného lemovacího stehu. Dolní okraj je nezačištěn.

Obr. 34 – Technický nákres

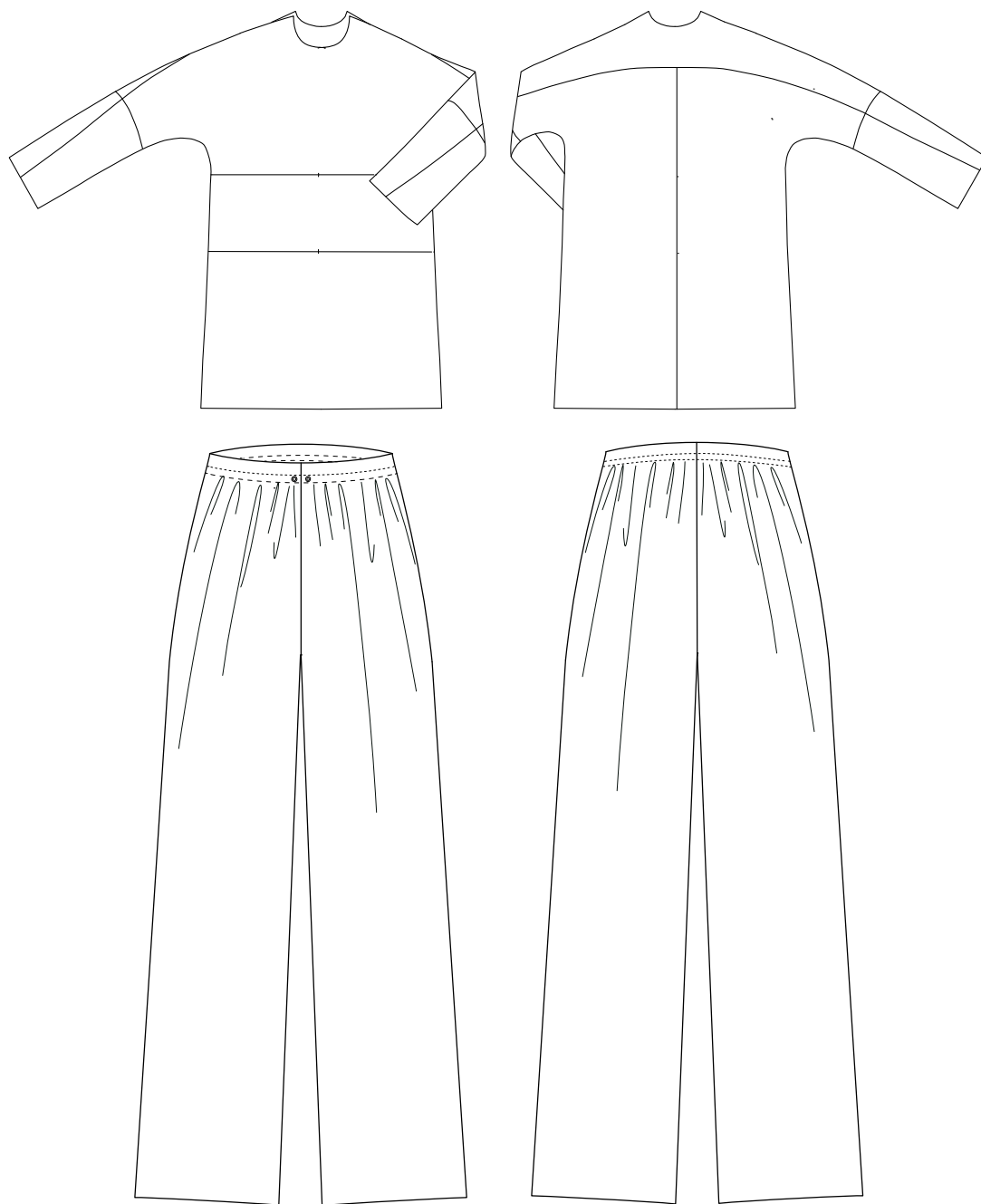

Obr. 35 – Technický nákres

MODEL 10**MIKINA / KALHOTY**

Poslední model je celý v černé barvě a s geometrickým členěním, které je podtrhnuto červeně provedenou technikou plstění. Mikina má kimonový rukáv s nedožitým ramením švem. Je podšitá.

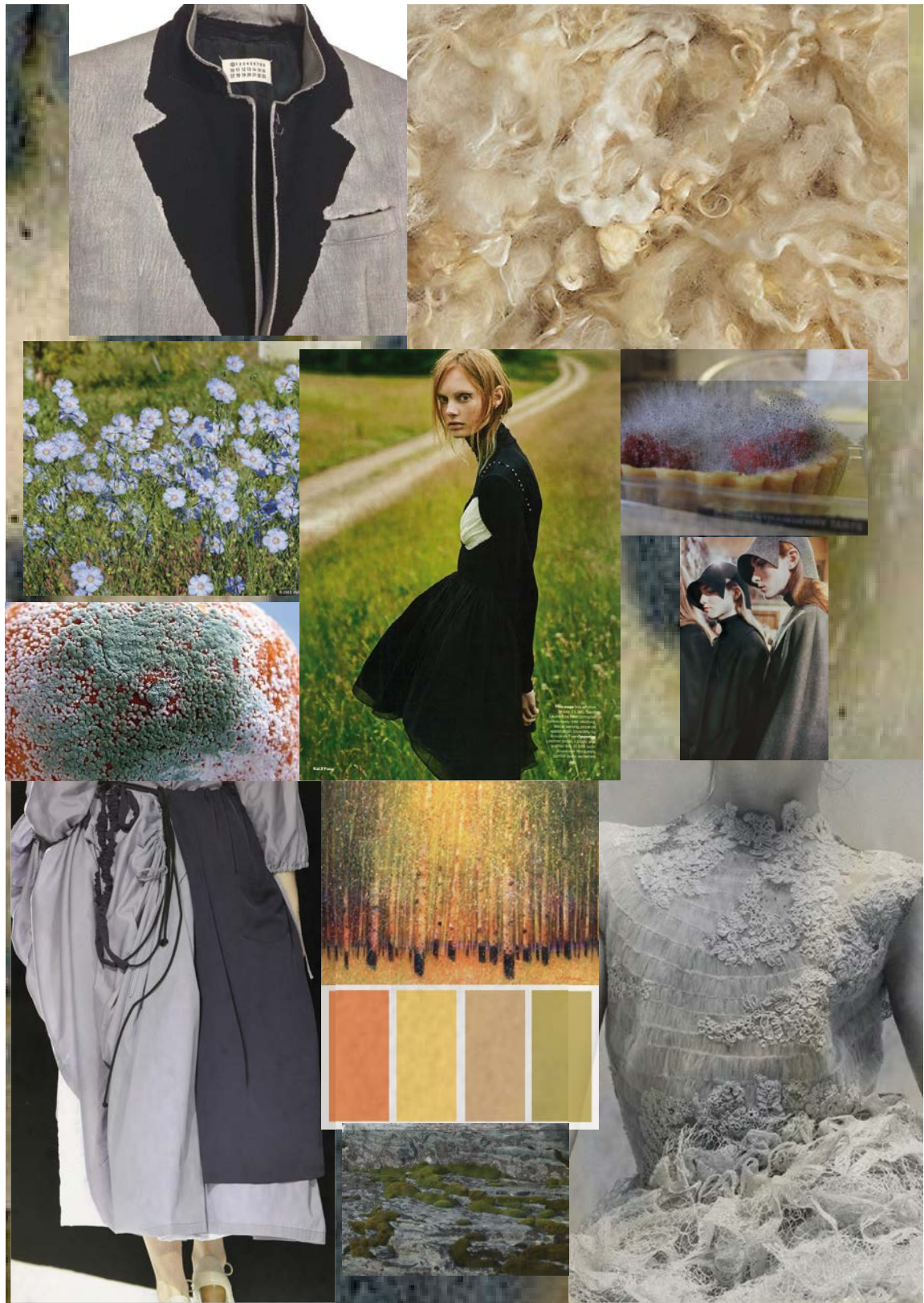
Dlouhé rovné kalhoty bez vnitřního dělicího švu jsou v černé barvě bez tvarovacích záševků. Pod pasem se stahují šňůrkou. Jsou začištěny lemovacím proužkem.

Obr. 36 – Technický nákres

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

6 MOODBOARD

Obr. 37 - Moodboard

7 SKICY

Obr. 38 - Skicy

8 FOTODOKUMENTACE

Obr. 39 - Fotografie

Obr. 40 - Fotografie

Obr. 41 - Fotografie

Obr. 42 - Fotografie

Obr. 43 – Fotografie

Obr. 44 - Fotografie

Obr. 45 - Fotografie

Obr. 46 - Fotografie

Obr. 47 - Fotografie

Obr. 48 - Fotografie

Obr. 49 - Fotografie

9 ZÁVĚR

V rámci tvorby závěrečné kolekce bylo důležité objasnění základních otázek každého jedince. Je jasná spojitost mezi naším každodenním rozhodováním, co si obléct, co budu jíst a jak se sebe prezentuji. Toto povědomí nám zkresluje marketing, psychologie a design, mají na lidstvo obrovský vliv.

Tvorba samotná je pro mne prezentování srozumitelného názoru na současná témata se vztahem k módě. Zároveň je to hledání mé návrhářské identity a hledání sama sebe.

Návrat ke kořenům, po nastudování a rozšířením znalostí, je, toto velmi bohaté téma. S ohledem na to v jakém sociálně kulturním prostředí člověk vyrůstal a způsobem jakým byl vychováván. Převádíme vlastně vzpomínky, zážitky, které jsme kdysi získali a dnes jsou nám leckdy povědomé. Akorát je v současnosti nedokážeme plně rozeznat, přílivem nových informací jsme zahlceni a už nevnímáme to co je nám přirozené. Jsem vděčná za to, že vím, odkud přicházím, kdo jsem a kam směřuji.

Vyplývá zde, spousta podnětů, ke kterým bych se v mé další práci ráda vrátila.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] KUBÁTOVÁ, Helena. Sociologie životního způsobu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. Sociologie. ISBN 978-80-247-2456-0. S. 187.
- [2] SOURIAU, Étienne. Encyklopedie estetiky. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 808560518X.
- [3] MACHALOVÁ, Jana. Módou posedlí. Břeclav: Moraviapress a. s., 2002, 117-118 s. ISBN: 80-86181-47-2.
- [4] FLETCHER, Kate. Sustainable Fashion and Textiles: Design Journeys. 1 edition. Routledge: Earthscan, 2008. ISBN 1844074811.
- [6] STAŇKOVÁ, Jitka a Ludvík BARAN. Tradiční textilní techniky. Praha: Grada, 2008. Řemesla, tradice, technika. ISBN 978-80-247-2035-7.
- [7] STAŇKOVÁ, Jitka a Ludvík BARAN. Tradiční textilní techniky. Praha: Grada, 2008. Řemesla, tradice, technika. ISBN 978-80-247-2035-7.
- [8] CHYBÍK, Josef. Přírodní stavební materiály. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2532-1.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [9] [online] Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-65256640-obchody-prestanou-vyhazovat-jidlo> [cit. 2016-04-20]
- [10] [online] Dostupné z: <http://zachranjidlo.cz/nas-tym/> [cit. 2016-03-10]
- [11] [online] Dostupné z: <http://www.uspesna-lecba.cz/co-se-vas-tyka/plisne-kvasinky-a-chronicky-zanet/> [cit. 2016-05-05]
- [12] [online] Dostupné z: <http://www.zdrav.cz/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=2064> [cit. 2016-05-05]
- [13] [online] Dostupné z: <http://www.designmagazin.cz/umeni/41352-michel-blazy-naplnil-penou-kostel-v-centru-parize.html> [cit. 2016-04-08]
- [14] [online] Dostupné z: <http://www.nazemi.cz/cs/pracujici-v-odevnim-prumyslu-vychodni-evropy-si-vydelaji-mene-nez-v-cine-0> [cit. 2016-04-12]
- [15] [online] Dostupné z: http://ona.idnes.cz/svadleny-chudoba-evropa-0wj-/modni-trendy.aspx?c=A140825_152501_modni-trendy_brv [cit. 2016-04-12]

- [16] [online] Dostupné z: <http://fashionrevolution.org/country/czech-republic/> [cit. 2016-04-20]
- [17] [online] Dostupné z:
<http://www.greenpeace.org/czech/Global/czech/P3/publikace/spinavepradlo/Dirty%20Laundry%203%20CZ.pdf> [cit. 2016-05-01]
- [18] [online] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Positioning> [cit. 2016-04-12]
- [19] [online] Dostupné z: <http://martinfryc.eu/galerie/recycle-with-love> [cit. 2016-04-12]
- [20] [online] Dostupné z: <http://www.materialtimes.com/tema-tydne/na-lnene-latky-nedaly-predchozi-generace-dopustit-presto-modra-kvitka-z-ceskych-poli-zmizela.htm> [cit. 2016-04-19]
- [21] [online] Dostupné z: <http://www.materialtimes.com/tema-tydne/na-lnene-latky-nedaly-predchozi-generace-dopustit-presto-modra-kvitka-z-ceskych-poli-zmizela.html> [cit. 2016-04-19]
- [22] [online] Dostupné z: <http://theredlist.com/wiki-2-23-1185-1191-view-new-romantic-profile-yiqing-yin.html> [cit. 2016-05-02]
- [23] [online] Dostupné z: <http://www.dezeen.com/2011/04/08/when-gravity-fails-by-sruli-recht/> [cit. 2016-05-02]

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Např.   například.

Obr.   obrázek.

Tzv.   takzvaný.

Atd.   A tak dále.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 - Žena hospodyňka.....	16
Obr. 2 - Porovnání tělesného ideálu.....	17
Obr. 3 – Jak nás balamutí reklamou	18
Obr. 4 – Projekt Sally Davis Happy meal project.....	22
Obr. 5 – Vendula Chalanková Houby v Brně.....	23
Obr. 6 – Michel Blazy Fontaine de Mouse	24
Obr. 7 – Ninela Ivanova.....	25
Obr. 8 – Srovnání normální a zrychlené produkce	27
Obr. 9 – Projekt Who made my clothes.....	28
Obr. 10 – Odložené secondhandové oblečení.....	29
Obr. 11 – Fotografie z výstavy Odysea Masajů.....	32
Obr. 12 – Kvetoucí len.....	35
Obr. 13 – Zpracování lnu	37
Obr. 14 – YiQing Yin	38
Obr. 15 – Srovnání absorpce vlhkosti u vlněného vlákna a syntetického	40
Obr. 16 - Plstící jehly	41
Obr. 17 – Anita Hirlekar	41
Obr. 18 – Shaun Samson SS/2012	42
Obr. 19 – Karolína Juříková SS/2016.....	43
Obr. 20 – Martin Margiela SS/1997	44
Obr. 21 – Hussein Chalayan „The Tangent Flows“.....	45
Obr. 22 – Sruli Recht „When Gravity Fails”	45
Obr. 23 – Použité materiály	49
Obr. 24 – Barevná škála česané vlny	49
Obr. 25 – Technický nákres	50
Obr. 26 – Technický nákres.....	51
Obr. 27 – Technický nákres.....	52
Obr. 28 – Technický nákres.....	53
Obr. 29 – Technický nákres.....	54
Obr. 30 – Technický nákres.....	55
Obr. 31 – Technický nákres.....	56
Obr. 32 – Technický nákres.....	57

Obr. 33 – Technický nákres	58
Obr. 34 – Technický nákres	59
Obr. 35 – Technický nákres	60
Obr. 36 – Technický nákres	61
Obr. 37 - Moodboard	63
Obr. 38 - Skicy	64
Obr. 39 - Fotografie	65
Obr. 40 - Fotografie	66
Obr. 41 - Fotografie	67
Obr. 42 - Fotografie	68
Obr. 43 – Fotografie.....	69
Obr. 44 - Fotografie	70
Obr. 45 - Fotografie	71
Obr. 46 - Fotografie	72
Obr. 47 - Fotografie	73
Obr. 48 - Fotografie	74
Obr. 49 - Fotografie	75

SEZNAM PŘÍLOH

CD - ROM